Vesterålen regionråd

Interkommunal kystsoneplan for Vesterålen

Planbeskrivelse

Til sluttbehandling og vedtak i kommunene juni 2023

Oppdragsnr.: **5203784** Dokumentnr.: **1** Versjon: **4** Dato: **2023-05-10**



Norconsult

Oppdragsgiver:	Vesterålen regionråd
Oppdragsgivers kontaktperson:	Helle Næss
Rådgiver:	Norconsult AS, Konrad Klausens vei 8, NO-8003 Bodø
Oppdragsleder:	Lars André Uttakleiv
Fagansvarlig:	Magne Haukås
Andre nøkkelpersoner:	Geir-Ove Brandal
Underleverandør:	Akvaplan Niva

Forsidebilde: Ivar Dillan

Vedlegg: Nytt begrenset offentlig ettersyn (vestreg.no)

Plankart og bestemmelser alle kommuner

Vedlegg 11: Konsekvensutredninger – reviderte formålsområder til begrenset nytt offentlig ettersyn

Vedlegg 12: Merknadsbehandling planforslag etter offentlig ettersyn og begrenset nytt offentlig ettersyn

Vedlegg opprinnelig planforslag: Kystsoneplan (vestreg.no)

Vedlegg 1: Plankart Hadsel, Bø, Øksnes, Andøy, Sortland og Lødingen

Vedlegg 2: Planbestemmelser Hadsel, Bø, Øksnes, Andøy, Sortland og Lødingen

Vedlegg 3: Konsekvensutredninger

Vedlegg 4: Konsekvensutredninger sumvirkninger delområder

Vedlegg 5: Matrise konsekvensutredninger tiltak og delområder

Vedlegg 6: Prosessplan Kystsoneplan Vesterålen

Vedlegg 7: Merknadsbehandling planprogram

Vedlegg 8: Referat fra arbeidsverksted 1 og 2.

Vedlegg 9: Merknadsbehandling utvidet høringsperiode sept – des 2020

Vedlegg 10: Samlet merknadsbehandling av innspill gitt i kartportal_periode Sept - nov 2020

Kunnskapsgrunnlag kartportal: Kystsoneplan Vesterålen

Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent
4	2023-05-10	Planbeskrivelse til sluttbehandling og vedtak	LAAUT	MAHAU	LAAUT
3	2022-12-23	Planbeskrivelse – begrenset nytt off.ettersyn	LAAUT	MAHAU	LAAUT
2	2022-03-31	Planbeskrivelse-planforslag til off.ettersyn	LAAUT	MAHAU	LAAUT
1	2022-03-18	Planbeskrivelse - planforslag	LAAUT	MAHAU	LAAUT

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler.

Sammendrag

Kystsoneplan for Vesterålen er utarbeidet som en interkommunal plan i samarbeid mellom de seks kommunene Lødingen, Hadsel, Bø, Øksnes, Sortland og Andøy. Planforslaget er vedtatt lagt ut til offentlig ettersyn av Vesterålen Regionråd, som ble gitt delegert myndighet av deltagerkommunene.

En interkommunal plan vil ikke være en «overkommunal plan», men en sammensetning av flere formelt selvstendige kommunale planer. Den interkommunale kystsoneplanen er altså en kommunedelplan for sjøområdene i hver av de medvirkende kommunene, utarbeidet i en interkommunal planleggingsprosess.

Planforslaget legges fram for offentlig ettersyn ved felles høring, men med individuelle bestemmelser og plankart, slik at vedtak og eventuelle kommunale justeringer / håndtering av merknader – innsigelser, kan håndteres separat og uavhengig. Målsetning er likevel å kunne vedta alle planer i tilnærmet samme periode. Planbeskrivelse og øvrige vedlegg til planforslag er felles for alle kommunene.

Planarbeidet ble varslet med planprogram i desember 2019. Planprogram la grunnlaget for en god oppstart og hadde særlig fokus på medvirkning med opprettelse av tre ressursgrupper som har fulgt arbeidet. I tillegg har kommunene selv bidratt i arbeide med egne arealplanleggere. I løpet av 2020 ble det etablert en prosess- og medvirkningsplan og det ble lagt til rette for en utvidet innspillsperiode, som grunnlag for den videre konsekvensutredningen. Konskvensutredninger og planforslag er utarbeidet gjennom 2021.

Mye av arbeidet har omfattet en gjennomgang av gjeldende arealstatus i hver av kommunene og å innarbeide ny kystsoneplan med gjeldende arealdelplaner. Flere av kommunene har relativt nye og oppdaterte kommuneplaner. Her er flere av arealformålene i sjø, videreført i ny kystsoneplan. I dette ligger noen av kjernen av resultatet og reflektere nivået på konsekvensutredningene og samlet påvirkning planforslaget har på miljø og samfunn.

Likevel er alle eksisterende arealformål og arealbruk vurdert og satt i sammenheng med nytt forslag til arealbruk (nye tiltak). Dette har resultert i en plan som i stor grad viderefører gjeldende situasjon, men har samtidig ryddet opp, justert, tatt ut enkeltområder og oppdatert samlet kunnskapsgrunnlag. I sum legges det til rette for 16 helt nye arealbruksformål, hvorav 8 er nye lokaliteter for taredyrking. Samtidig er det gjennom vurdering av sumvirkninger tatt ut 9 eksiterende formålsområder for akvakultur.

Vesterålen har med foreliggende planforslag fått ett nytt og oppdatert styringsverktøy til forvaltning og videre utvikling av kystsonen. Med dette er det etablert et godt utgangspunkt og underlag for å studere utviklingstrekk innen de ulike næringene og legge til rette for en god og langsiktig planlegging av kystsonen.

Innhold

1 Bakgrunn 7
1.1 Bakgrunn og mandat 7
1.2 Organisering og rollefordeling 8
1.2.1 Arbeidsutvalg 8
1.2.2 Arbeidsgruppe 9
1.2.3 Prosjektledelse 9
2 Formål med planarbeidet 10
2.1 Hensikten og målsetning med planen 10
2.1.1 Effektmål 10
2.2 Planområde 10
2.3 Problemstillinger fra planprogram 12
2.4 Krav om konsekvensutredning 12
3 Planstatus og rammebetingelser 13
3.1 Lov- og forskriftsgrunnlag 13
3.2 Nasjonale og regionale føringer (lover, bestemmelser og retningslinjer) 13
3.2.1 Stortingsmelding om vekst i havbruksnæringen 13
3.2.2 Stortingsmelding nr 20 (2019-2020) om helhetlige forvaltningsplaner 14
3.2.3 Nordområdemeldingen 2020 Meld.St. 9 (2020-2021) 14
3.3 Andre kommunale planer og vedtak 15
3.4 Bærekraftsmål 15
4 Planprosess og medvirkning 16
4.1 Prosessplan 16
4.2 Planprogram og merknader 16
4.3 Arbeidsutvalg, ressursgrupper og arbeidsgruppe 16
4.4 Arbeidsverksteder og folkemøter 17
4.5 Revisjon av kystnære fiskeridata 18
4.6 Planforum og medvirkning fra sektormyndigheter 18
4.7 Kartportal 18
4.8 Media og kunngjøringer 19
4.9 Samlet medvirkning og møter 20
5 Dagens situasjon, status i sjømat- og reiselivsnæringen 21
5.1 Havbruk 21
5.1.1 Markedsutviklingen for havbruksnæringen. 21
5.1.2 Planforslaget sett i forhold til St. meld om vekst i havbruksnæringen. 22
5.2 Fiskeri 22
5.3 Reiselivsutvikling i Vesterålen 23

6 Beskrivelse av planforslaget 25
6.1 Beskrivelse av tiltak 25
6.2 Hovedformål: Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone» (V SOSI 6001) 26
6.3 Farled (VFA / SOSI 6200) 26
6.4 Fiske (VFI/ SOSI 6300) 26
6.5 Akvakultur (VA/SOSI 6400) 27
6.5.1 Akvakulturformål i planforslaget 28
6.6 Kombinert formål rundt akvakultur (VKA / SOSI 6800) 35
6.7 Kombinert formål skjellsanduttak (VK / SOSI 6800) 35
6.8 Friluftsområder (VFR/ SOSI 6700) 36
6.9 Farled (VFA / SOSI 6200) 36
6.10 Samferdsel og tekniske anlegg (Farled / SOSI 1161) 36
6.11 Hensynssoner 36
6.11.1 Sikrings- og faresoner (PBL § 11-8 a) 36
6.11.2 Områder med særlig hensyn (PBL § 11-8c) 37
6.11.3 Soner for båndlegging (PBL § 11-8 d) 37
6.11.4 Bestemmelsesområder (juridisk bindende) 37
7 Konsekvensutredninger og ROS-analyse 38
7.1 Metode 38
7.2 Delområder og sumvirkninger 38
7.2.1 Framgangsmåte delområdevurdering 40
7.2.2 Videre bruk og sammenheng i medvirkningsprosess 40
8 Planforslagets virkninger for miljø og samfunn 41
8.1 Risiko og sårbarhet 41
8.1.1 Vurdering av planens virkning for risiko- og sårbarhet 41
8.2 Naturmangfold 41
- *Vannmiljø og bunntopografi 41*
- *Marine naturtyper 42*
- *Arter og bestander 42*
- *Gyte- og oppvekstområder 43*
- *Verneområder 44*
- *Vassdrag for anadrom fisk 44*

8.2.1 Vurdering av samlet belastning for naturmangfold og vurdering av kunnskapsgrunnlaget jf. naturmangfoldloven § 8-9. 44
8.3 Friluftsliv 45
8.3.1 Vurdering av samlet belastning friluftsliv 45
8.4 Kulturminner og kulturmiljø 45
8.4.1 Vurdering av samlet belastning kulturminner og kulturmiljø 45

8.4.2 Vurdering av samlet belastning samiske kulturminner 45
8.5 Landskap 46
8.5.1 Vurdering av samlet belastning landskapsbildet 46
8.6 Folkehelse 46
8.6.1 Vurdering av samlet belastning folkehelse 46
8.7 Fiskeri 46
8.7.1 Vurdering av samlet belasting fiskeri 47
8.8 Akvakultur 47
8.8.1 Vurdering av samlet belastning for akvakultur 47
8.9 Andre naturbaserte næringer 47
8.9.1 Vurderinga av samlet belasting for naturbaserte næringer 48
8.10 Reiseliv 48
8.10.1 Vurdering av samlet belastning reiseliv 48
8.11 Ferdsel og farled 48
8.11.1 Vurdering av samlet belastning for ferdsel og farled 48
8.12 Forsvarets interesser 48
8.12.1 Vurdering av samlet belastning for forsvarets interesser 49
8.13 Mudring og dumping 49
8.13.1 Vurdering av samlet belastning for mudring og dumping 49
8.14 Kommunale planer 49
8.14.1 Vurdering av samlet belastning for kommunale planer 49
8.15 Transport og infrastruktur 49
8.15.1 Sjøtransport. Ny godsrute på sjø i Nord-Norge. 51

9 Bærekraftsmål 53
9.1 FNs bærekraftsmål 53
9.2 Samlet vurdering 55

1 Bakgrunn

Kystsoneplan for Vesterålen er kommunenes arealplan for sjøområdene. En arealplan skal angi hovedtrekkene for bruk og vern av arealene, og hvilke viktige hensyn som skal ivaretas ved disponering av arealene. Kystsoneplanen skal være utformet i et langsiktig perspektiv. Dette innebærer at kystsoneplanen bør ha rom for fremtidig utvikling.

Sjøarealene i vesterålskommunene er planlagt gjennom et interkommunalt samarbeid iht. PBL kap. 9. En interkommunal plan vil ikke være en «overkommunal plan», men en sammensetning av flere formelt selvstendige kommunale planer. Den interkommunale kystsoneplanen er altså en kommunedelplan for sjøområdene i hver av de medvirkende kommunene, utarbeidet i en interkommunal planleggingsprosess.

1.1 Bakgrunn og mandat

Kommunal behandling av saker knyttet til arealbruk i sjø, som gjerne berører eller påvirker nabokommunene, blir i dag håndtert ulikt fra kommune til kommune. Saksmengden varierer, sakene er ofte komplekse og saksbehandlingen kan derfor bli lite effektiv eller mangelfull, med fare for etterslep og klagebehandling.

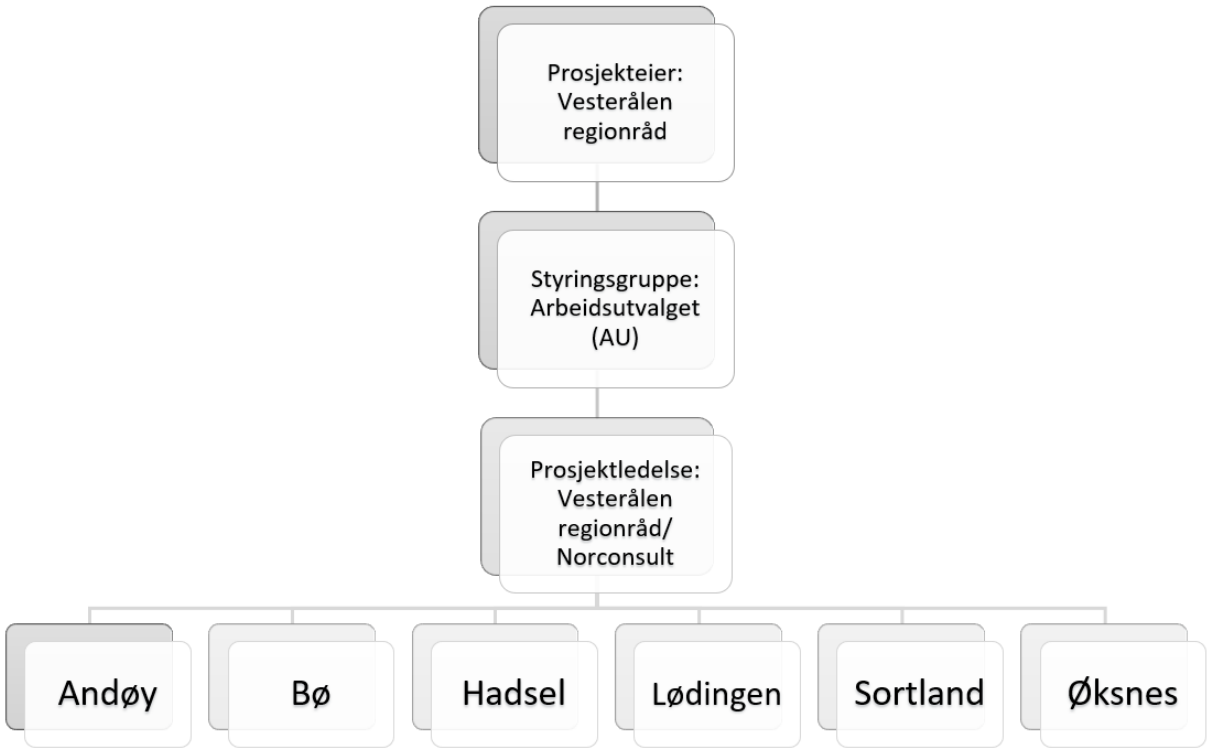
Forvaltningen av sjøarealene må basere seg på eksisterende og ny kunnskap. Slik kunnskapsinnhenting kan ikke gjennomføres gjennom individuelle planavklaringer i hver enkelt kommune. Hverken flo, fjære eller det biologiske mangfoldet, lar seg i særlig stor grad påvirke av kommunegrensene. Sjøarealene er en felles ressurs, der kommunegrenser og fylkesgrenser heller ikke stopper effekter av tiltak og virksomhet. Tiltak i en kommune kan få vesentlige virkninger for nabokommunen. Det er derfor viktig å sikre at arealforvaltningen i sjøarealene sees i en større sammenheng, basert på et felles kunnskapsgrunnlag.

Årsmøtet i Vesterålen regionråd vedtok i 2016 å sette i gang et prosjekt for interkommunal kystsoneplan for Vesterålen. I den forbindelse ble det sendt ut invitasjon til kommunene i Vesterålen om deltakelse i et slikt plansamarbeid. Samtlige kommuner, Andøy, Bø, Hadsel, Lødingen, Sortland og Øksnes, ga positive tilbakemeldinger til intensjonen med interkommunal plan.

Prosjektet er finansiert i form av tilskudd fra Nordland fylkeskommune og egeninnsats i form av et avtalt antall arbeidstimer fra deltakerkommunene.

Interkommunal kystsoneplan for Vesterålen vil ha en planhorisont fra 2022 - 2032. Pga. rask utvikling i sjørelaterte næringer, vil det imidlertid være behov for å rullere planen etter tre-fire år.

1.2 Organisering og rollefordeling



Figur 1-1. Prosjektorganisering

1.2.1 Arbeidsutvalg

Prosjekteier for «Interkommunal kystsoneplan for Vesterålen» er Vesterålen regionråd.

Styringsgruppe for prosjektet er arbeidsutvalget (AU) i Vesterålen regionråd. AU består av ordførere fra hver av deltakerkommunene. De deltakende kommunene har gjennom vedtak overført myndighet til å treffe vedtak underveis i planprosessen til styringsgruppen (AU).

Styringsgruppen (AU) har ansvar for å legge politiske føringer for planens mål og innhold. Styringsgruppen (AU) har behandlet planprogram og varslet planoppstart, vedtatt planprogram og behandler planforslag, plankart og bestemmelser, gjennomfører høring og offentlig ettersyn, og innstiller endelig planforslag til kommunestyrene.

Det er kun kommunestyret i den enkelte kommune som kan foreta egengodkjenning av planen. Etter vedtak i kommunestyret vil planen tas inn i den enkelte kommunes arealplan.

Styringsgruppen (AU) har myndighet til å forhandle frem løsninger som kan få sektormyndighetene til å frafalle innsigelser til planen i perioden fra høring til endelig planforslag. Dersom det ved styringsgruppens (AU) vedtak av endelig planforslag gjenstår innsigelser som ikke er mulig å avklare gjennom dialog, sendes disse over til kommunen sammen med endelig planforslag. Det er kun den enkelte kommune som kan be Statsforvalter om mekling.

Representantene i styringsgruppen skal ivareta kommunikasjon mellom prosjektet og politiske organer i den enkelte kommune. Den enkelte kommune er gjennom planprosessen ansvarlig for å ivareta sammenhengen med andre kommunale planer og vedtak, samt sammenhengen mellom sjø og land for sitt område.

Den enkelte kommune kan gjennom planprosessen utarbeide lokale tilpasninger av planbestemmelser og retningslinjer. Kommunene har det juridiske ansvaret for at lovens krav, med hensyn til innhold og planprosess, oppfylles i dette plansamarbeidet, på lik linje med all annen kommunal planlegging (PBL § 3-3).

Styringsgruppen har ansvar for prosjektets administrative styring, herunder progresjon, finansiering og økonomistyring. Styringsgruppen har ansvar for at prosjektet til enhver tid har nødvendige ressurser tilgjengelig for gjennomføring av prosjektet.

1.2.2 Arbeidsgruppe

Hver kommune har utpekt en administrativ ressurs som skal delta i prosjektets arbeidsgruppe og være kontaktperson mellom administrasjon i sin kommune og prosjektet. For alle kommunene har det vært fagpersonell fra areal- og planavdelingen som har deltatt i arbeidsgruppen. Arbeidsgruppen har utarbeidet planprogram, innhentet tilgjengelig kunnskap, utført helhetlig ROS-analyse for hele planområdet, deltatt i konsekvensutredning (KU) og ROS-analyse for tiltak i hver kommune, samt bidratt i medvirkningsprosessen.

Deltakere i arbeidsgruppe har ansvar for at relevant informasjon, slik som tidligere planer og vedtak, fra den enkelte kommune er tilgjengelig i brukbar form, og blir tatt med i prosessen.

Arealplanleggerne har sammen med kommunens medlem i styringsgruppen (AU) ansvar for lokal medvirkningsprosess. Dette innebærer ansvar for å arrangere lokale folkemøter.

Det har gjennom hele prosjektet vært en intensjon om at aktiv deltagelse fra den enkelte administrasjon og arealplanlegger har styrket den lokale tilhørighet i arbeidet og kompetanse i den enkelte kommune.

1.2.3 Prosjektledelse

Arbeidet med å lede og organisere planarbeidet og medvirkningsprosess, møter, utarbeide og planforslag, samt tilrettelegge for høring og offentlig ettersyn, har vært utført av ekstern prosjektledelse, ved Norconsult i Harstad og Bodø.

Prosjektleder har ledet arbeidsgruppen og hatt ansvar for gjennomføring av medvirkning og prosess.

2 Formål med planarbeidet

Et hovedformål med planlegging etter plan- og bygningsloven er å fremme bærekraftig utvikling og bidra til samordning av statlige, regionale og kommunale oppgaver.

2.1 Hensikten og målsetning med planen

Hensikt med planarbeidet er å etablere en omforent kommunedelplan for sjøområdene som er forankret i kommunene, næringsliv og befolkning. Det skal etableres et opplegg for å innarbeide kystsoneplanen med de deltakende kommuners gjeldende arealplaner.

Planarbeidet skal etablere en felles kunnskapsbase.

Planen skal bestå av arealdel (plankart), bestemmelser og planbeskrivelse med konsekvensutredning. Planen skal vedtas i hver enkelt kommune og vil være juridisk bindende.

2.1.1 Effektmål

Effektmålene med planprosessen vil være som følger:

- Retningsvalg for bruk og vern av sjøarealene i regionen.
- Forutsigbarhet for kommunene, næringsliv og befolkning.
- Økt kunnskap i deltakende kommuner om konsekvenser av ulike typer arealbruk i sjø.
- Økt kunnskap om ulike interessenters bruk av sjøområdene i regionen.
- Økt kunnskap om hva bærekraftig forvaltning av sjøområdenes økosystemtjenester innebærer.

Det legges opp til bred medvirkning i prosessen for sikre eierskap til planen blant brukere av kystsonen og offentlig forvaltning.

2.2 Planområde

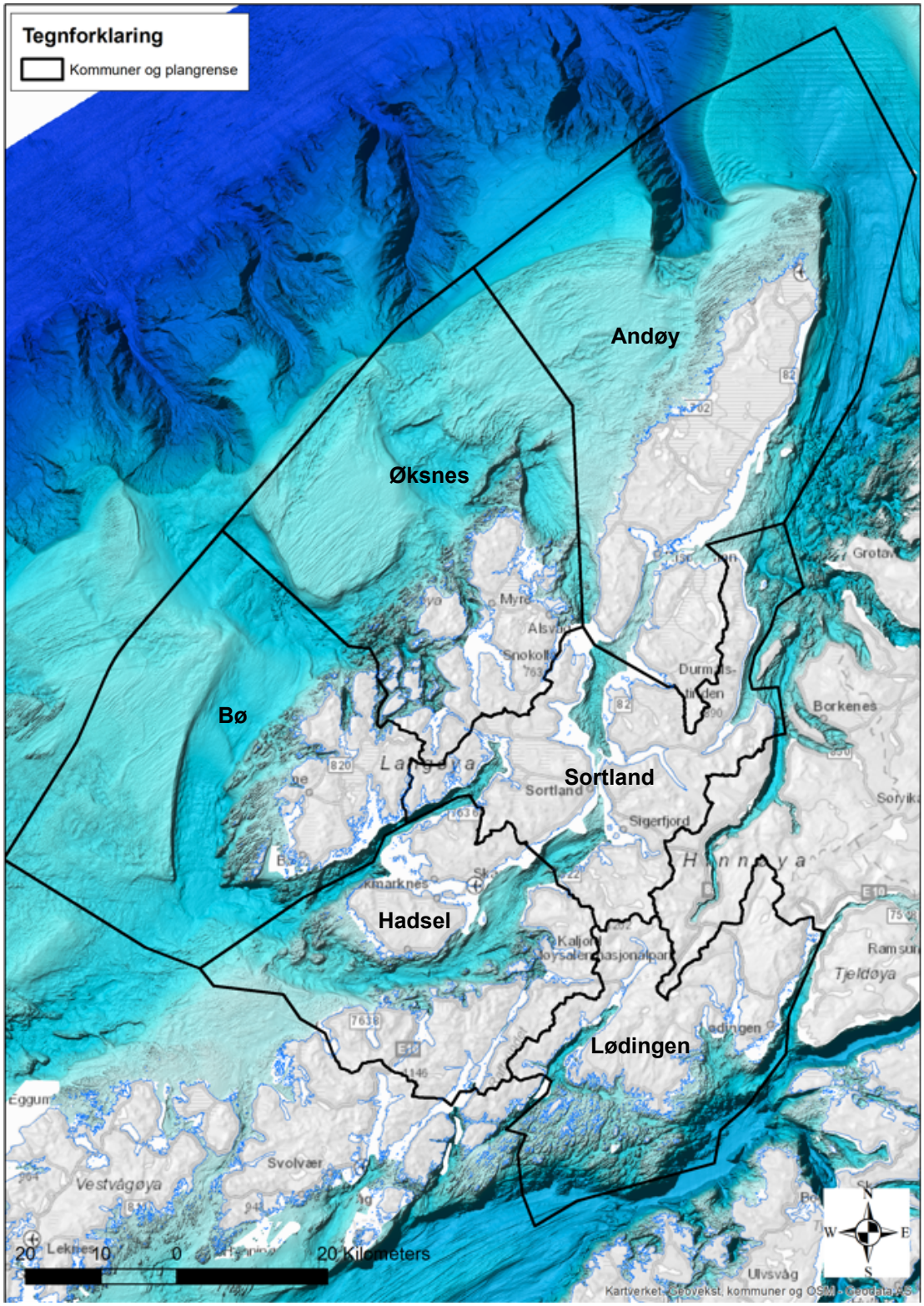
Planområdet dekker sjøarealene i seks kommuner; Andøy, Bø, Hadsel, Lødingen, Sortland og Øksnes (Fig 2-1). Sjøområdenes ytre grense er en nautisk mil utenfor grunnlinjene (iht. PBL § 1-2), mens grensen mot land er definert ved «generalisert felles kystkontur» som er kystkontur utarbeidet av Kartverket i 2008-2011. Grensen går ved midlere høyvann.

I tilfeller der det er gjeldende reguleringsplaner eller andre arealplaner, kan grensen justeres for å tilpasses disse. For reguleringsplaner som går ut i sjø, vil grensen trekkes utenfor regulert område.

Størrelsen på planområdet er 3179 km². Området rundt Lødingen kommune er 493 km², og området rundt de resterende fem kommunene er 2685 km².

Planområdet strekker seg fra Vesterålsfjorden i sørvest og Ofotfjorden i sørøst til Andfjorden i nord. Området består av flere mindre fjordsystemer, og noen større og mer åpne fjordsystemer, i tillegg til åpne områder ut mot storhavet. Når det gjelder næringsaktivitet i kystsonen i Vesterålen var fiskeriene dominerende frem til sent 80-tall/tidlig 90-tall. Etter det er det etablert annen næringsvirksomhet også, hvor akvakultur har blitt den dominerende næringen.

Etablering av nye næringer og økte krav til bærekraftig utvikling, medfører et behov for å se nærmere på fjordsystemenes bæreevne, opp mot næringenes, og øvrige interessenters behov for areal i kystsonen.



Figur 2-1. Planområde dekker sjøarealene i de seks Vesterålskommunene. Plangrense utgjør kommunegrensene, vist med svart linje.

2.3 Problemstillinger fra planprogram

Avsetting av arealer til akvakultur er en sentral del av planlegging i sjø, siden tildeling av akvakulturlokaliteter forutsetter at kommunen har avsatt areal til slik aktivitet. Det er klare politiske føringer, både nasjonalt og regionalt, i forhold til tilrettelegging for økt oppdrettsvirksomhet. Dette stiller også krav til kystsoneplanleggingen i Vesterålen.

Økt aktivitet innen tradisjonell akvakultur, skal imidlertid være bærekraftig, og heller ikke gå på bekostning av andre aktiviteter, som for eksempel fiskeri. I tillegg må det i planleggingen også tas høyde for ny næringsaktivitet.

For å kunne øke verdiskapningen i hvitfisknæringen, er det derfor viktig å finne områder som kan brukes til fangstbasert oppdrett og ordinært hvitfiskoppdrett. Egne lokaliteter for tare er også vurdert.

I tillegg til ulike former for næringsaktivitet, er det mange andre forhold det også må tas hensyn til i planleggingen. Naturmangfold, friluftsliv og ferdsel er noen eksempler på forhold som er vurdert.

Forhold som er vurdert i planprosessen er blant annet:

- Planområdets generelle risiko- og sårbarhet (ROS).
- Sjøområdenes totale bæreevne i forhold til utvidet og/eller økt aktivitet. Er det spesielt utsatte områder som bør hensyntas i planleggingen?
- Behovet for hensynssoner i spesielt værutsatte områder. Er det områder som er spesielt utsatte for eksempelvis skred, vær og vind, hvor det følgelig ikke bør etableres tiltak som vil kunne medføre fare for liv, helse og tekniske installasjoner?
- Imøtekomme fremtidig vekst i oppdrettsnæringen med hensyn til etablering av nye lokaliteter og optimalisering av eksisterende lokaliteter.
- Sikre oppdrettsnæringen lokaliteter som kan bidra til forebygging av lakselus og andre fiskesykdommer.
- Kartlegge gyte- og oppvekstområder, samt viktige fiskeområder. Er det områder som vil kunne komme i konflikt med oppdrettsnæringens arealbehov?
- Tilrettelegge for ny næringsvirksomhet i kystsonen, slik som for eksempel fangstbasert oppdrett (levendelagring av torsk) og tareoppdrett.
- Sikre at fremtidig næringsaktivitet ikke går på bekostning av naturens mangfold og bæreevne, natur- og kulturhensyn, samt øvrige samfunnsinteresser og annen næringsvirksomhet, eksempelvis reiseliv.
- Sikre behov for ferdsel og transport.
- Sikre gode oppvekstsvilkår for barn og unge i forhold til utfoldelse på sjø og i kystnære områder.
- Sikre generell bolyst i hele befolkningen. Herunder vil friluftsliv, landskap, estetikk, ferdsel og sysselsetting være sentrale faktorer.

2.4 Krav om konsekvensutredning

For nye utbyggingsområder eller hvor det er foreslått en større endring av arealbruken skal det foretas en konsekvensutredning. Kravet om konsekvensutredning er fastsatt i forskrift om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven.

Plan –og bygningslovens § 4-2 andre ledd:

> *For regionale planer og kommuneplaner med retningslinjer eller rammer for framtidig utbygging og for reguleringsplaner som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, skal planbeskrivelsen gi en særskilt vurdering og beskrivelse – konsekvensutredning – av planens virkninger for miljø og samfunn.*

3 Planstatus og rammebetingelser

I planlegging av kystsonen må kommunene ta hensyn til lover og forskrifter, retningslinjer og eksisterende planer. Det foreligger en rekke føringer for kommunenes arbeid med kommuneplanens arealdel - kystsoneplan. Noen av de viktigste blir gjengitt her:

3.1 Lov- og forskriftsgrunnlag

Plan- og bygningsloven (særskilt kapittel 4, 5 og 11)	Friluftsloven
Naturmangfoldloven	Havne- og farvannsloven
Kulturminneloven	Havressursloven
Forurensingsloven	Forskrift om konsekvensutredninger
Vannforskriften	Folkehelseloven
Forskrift om militære forbudsområder innen Sjøforsvaret	Sikkerhetsloven
Energiloven	Reindriftsloven
Havenergiloven	Havressursloven

3.2 Nasjonale og regionale føringer (lover, bestemmelser og retningslinjer)

- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging (14.05.2019)
- Veileder T-1493 – «Konsekvensutredninger – kommuneplanens arealdel».
- Statens Vegvesens håndbok V712 Konsekvensutredninger
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning
- Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen
- Rundskriv om lover og retningslinjer for planlegging og ressursutnytting i kystnære sjøområder
- Sametingets planveileder, Veileder for sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv ved planlegging etter plan- og bygningsloven (plandelen)
- NOU 2004: 27, Forsvarets skyte- og øvingsfelt
- Fylkesplan for Nordland 2013-2025 Regional Plan (27.02.2013)
- Regional plan – Klimautfordringene i Nordland (under revisjon)
- Regional plan for vannforvaltning i vannregion Nordland og Jan Mayen (under revisjon)
- Regional plan for by- og regionsenterpolitikk
- Regional transportplan
- Regional folkehelseplan
- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

3.2.1 Stortingsmelding om vekst i havbruksnæringen

Regjeringen la 20. mars 2015 fram en stortingsmelding[1] om vekst i havbruksnæringen. Som en følge av Havbruksmeldingen, har Nærings- og fiskeridepartementet den 04.02.2020 bestemt hvilke fargekoder «trafikklyssystemet» de 13 ulike produksjonsområdene for oppdrett av laks, ørret og regnbueørret ble gitt.

Område 9 «Vestfjorden og Vesterålen» er av Regjeringen klassifisert som et «grønt område» hvor produksjonskapasiteten kan økes med 6 % ut over dagens nivå.

Det er i desember 2020 igangsatt en evaluering av «trafikklyssystemet».

[1] https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-16-2014-2015/id2401865/

3.2.2 Stortingsmelding nr 20 (2019-2020) om helhetlige forvaltningsplaner

St meld nr 20. Helhetlige forvaltningsplaner for de norske havområdene Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, Norskehavet, og Nordsjøen og Skagerrak

Regjeringen la den 24. april 2020 fram forvaltningsplanene for de norske havområdene – Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten, Norskehavet, Nordsjøen og Skagerrak. Formålet med forvaltningsplanene er å legge til rette for verdiskaping gjennom bærekraftig bruk, og samtidig å opprettholde miljøverdiene i havområdene. Meldingen ser viktige næringer for norsk økonomi som fiskeri og havbruk, skipsfart og petroleumsvirksomhet i sammenheng med hensynet til miljøet og økosystemene i havet.

Når det gjelder fiskeri og havbruk, konkluderer Regjeringen slik:

> *Norge har en stor og lønnsom fiskeri- og havbruksnæring, som samlet høster og produserer mer enn 3 millioner tonn sjømat årlig, i all hovedsak til eksport. I 2019 eksporterte Norge sjømat for 107,3 milliarder kroner. På grunn av klimaendringer og andre påvirkningsfaktorer kan vi vente oss større endringer i fiskebestandenes størrelser og utbredelse i årene som kommer, med påfølgende utfordringer for fiskeriene og forvaltningen. Ut fra dagens kunnskap er det ikke potensial for å øke uttaket fra de ville fiskeressursene som vi allerede fisker på, med unntak av snøkrabbe*.

En produksjonsvekst innen fiskeri og fiskerirelatert virksomhet, må derfor komme innen en videre utvikling innen havbruksnæringen.

3.2.3 Nordområdemeldingen 2020 Meld.St. 9 (2020-2021)

Nordområdemeldingen «Mennesker, muligheter og norske interesser i nord» ble presentert 27. november 2020.

Overordnede mål for Regjeringen er bl.a.:

- FNs bærekraftmål angir en retning for nordområdepolitikken. Regjeringen skal legge til rette for at Nord-Norge skal være en av Norges mest skapende og bærekraftige regioner og for at fagmiljøene i nord kan bidra til å akselerere dette arbeidet.
- Jobb- og verdiskaping er et overordnet innenrikspolitisk mål i norsk nordområdepolitikk. Når denne meldingen legges fram står verden imidlertid i en helsemessig og økonomisk krise som følge av korona-pandemien. Den setter press på offentlige finanser, men gjør det også nødvendig å akselerere omstilling.
- Havbruks- og fiskerinæringen har Europa som et stort marked, og en tilnærmet samlet industri i Nord-Norge har understreket EØS-avtalens betydning. Nordland er et av Norges største industri- og eksportfylker, og i Troms og Finnmark utgjør eksporten en stor andel av verdiskapingen. Målet er at de marine ressursene skal bidra til å sikre arbeidsplasser og næringsutvikling som kommer kystsamfunnene i nord til gode. EØS-avtalen gjør Norge til del av regelverket for mattrygghet i EU og EØS. Dette er av avgjørende betydning for adgangen til det europeiske markedet for norsk fisk.
- Regjeringen vil legge til rette for tettere samarbeid mellom arbeids- og næringsliv og høyere utdanning for å skape attraktive arbeidsplasser i nord.
- En annen fellesnevner for næringsutviklingen i nordområdene er at potensialet for vekst og utvikling ligger i evne til innovasjon og utnyttelse av de teknologiske mulighetene.
- Under arbeidet med denne meldingen har flere aktører vist til at næringslivet i nord mangler tilgang til kapital. Regjeringen har flere tiltak for å sikre lønnsomme prosjekter tilgang på kapital, og vil blant annet opprette et fond med statlige og private midler som forvaltes fra Nord-Norge.

3.3 Andre kommunale planer og vedtak

Kommunale planer og vedtak som er relevante for arealplanlegging i sjø skal tas hensyn til. Dette inkluderer arealplaner for sjø- og landområder, kommunedelplaner (eks. næringsplaner) og relevante reguleringsplaner.

KOMMUNE	PLAN
Sortland	Kommuneplanens arealdel 2017-2028
Bø	Kommuneplanens arealdel 2017-2028
Andøy	Kommuneplanens arealdel 2013-2024
Hadsel	Kommuneplanens arealdel 2014-2026
Øksnes	Kommuneplanens arealdel 1996 + revisjon 2018
Lødingen	Kommuneplanens arealdel 1992 - 2002
Lødingen	Kommunedelplan kystsonen Lødingen 1992 - 2002

For øvrige reguleringsplaner og kommunedelplaner som er hensyntatt og vurdert, se liste i vedlegg 1, til planprogram.

3.4 Bærekraftsmål

Se kap 9.

4 Planprosess og medvirkning

I arbeidet med kystsoneplan for Vesterålen er det lagt vekt på stor grad av medvirkning for å skape ansvarsfølelse og eierskap hos politikere, administrasjon og ulike aktører og interessenter. Målet er at medvirkningsprosessen skal bidra aktivt til å øke forståelsen av planen, både dens betydning og hvilke muligheter den åpner for.

Medvirkning tar tid og tilrettelegging av deltakelse i planprosessen må balanseres mot hensynet til framdrift i planarbeidet. God medvirkning forutsetter god informasjon. I dette arbeidet er det lagt opp til en gjennomføring hvor både medvirkning og informasjon virker sammen. I første fase ble planprogram sendt på høring og merknader ble behandlet på tradisjonelt vis.

For en interkommunal plan vil det i tillegg være behov for en større grad av aktivt informasjonsarbeid, utover planprogrammets høringsperiode. Det er derfor lagt til rette for en aktiv medvirkning med en utvidet innspillsrunde, organisert rundt arbeidsverksteder og bruk av nettbasert kartportal for innspill og kommunikasjon av innspill.

4.1 Prosessplan

Etter fase 1 med planprogram og høring, ble det etablert en prosessplan for arbeidet, med klare tidsfrister, samtidig som kravet og behovet for medvirkning i befolkningen og kommunene er ivaretatt (se Vedlegg 6 prosessplan). Det ble lagt til rette for en egen innspillsfase, i tillegg til merknader til planprogram.

Planprosess er strukturert gjennom fem faser (fig 2-1) og grad og type medvirkning i fasene er redegjort i tabell 3.



Figur 4-1. Planprosessen inndelt i 5 faser.

4.2 Planprogram og merknader

Vesterålen regionråd har i løpet av 2019 og vinter 2020 utarbeidet planprogram, planvarslet og lagt planprogram fram for fastsetting i kommunene. Planprogram ble fastsatt i februar 2020.

Merknader til planprogram ligger på prosjektets egen nettside: Kystsoneplan (vestreg.no)

4.3 Arbeidsutvalg, ressursgrupper og arbeidsgruppe

De enkelte kommunenes rolle som planmyndighet, er delegert fra kommunene til prosjektets styringsgruppe – arbeidsutvalg (AU) som er de seks Ordførere i Vesterålen. Det har derfor vært viktig å sikre at deltakerkommunene blir løpende orientert i planprosessen og får mulighet til å komme med innspill. Dette har blitt ivaretatt i arbeidsgruppen med arealplanleggerne i hver av kommunene.

For å sikre en god informasjonsflyt og koordinering mellom kommunenes prosjektorganisasjon og næringsaktører og interessenter, er det etablert ressursgrupper som har aktivt deltatt gjennom planprosessen. Ressursgruppene ble definert i planprogram, mens deltagere og program for deltagelse ble fastsatt i prosessplan.

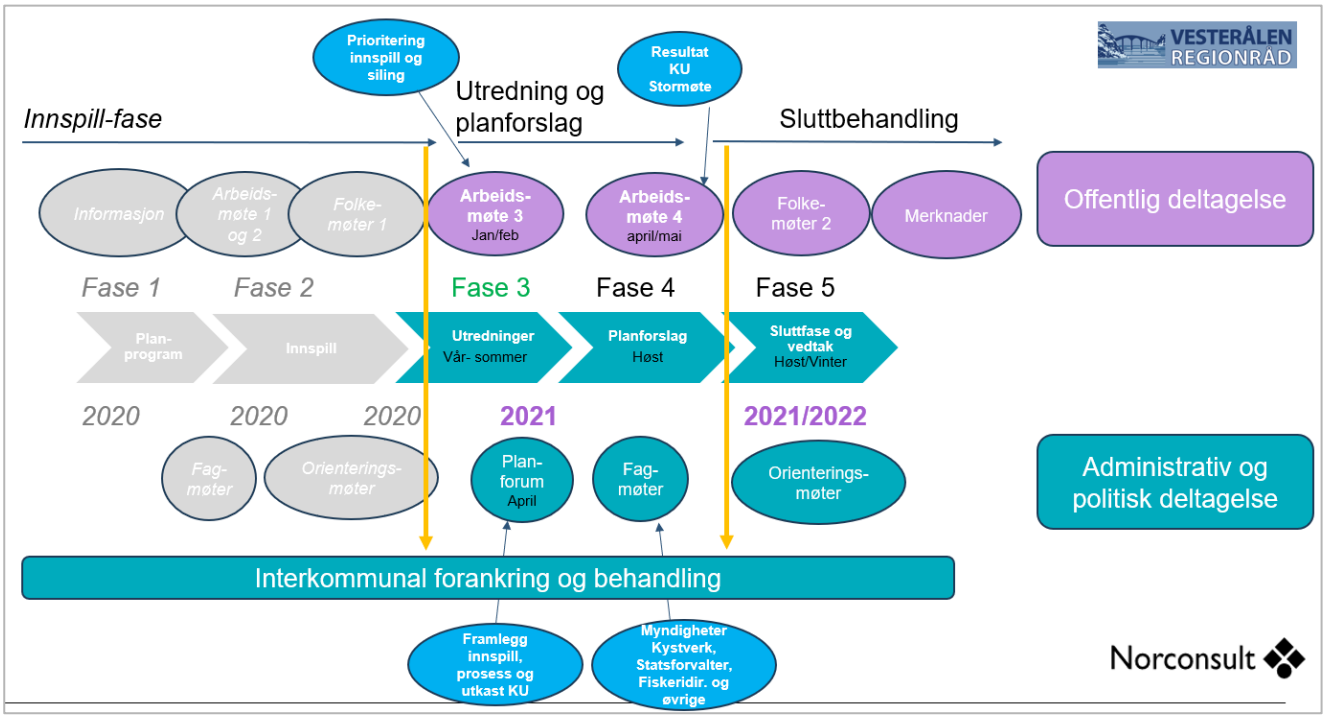
Ressursgruppene:

- **Akvakultur og fiskeri**
- **Reiseliv**
- **Natur- og friluftsliv**

Det ble valgt ut fire deltagere fra hver ressursgruppe som har deltatt i fellesmøter, interne møter og fagmøter med prosjektledelse og arbeidsgruppen underveis i planprosess. Deltagere har hatt ansvar for videre dialog med egne medlemmer i de respektive organisasjoner. For møteplan og dokumentasjon av deltagelse se Vedlegg 8 (referat arbeidsverksted 1 og 2).

Prosessplanen har lagt til rette for en koordinering mellom prosjektorganisasjon og ressursgruppene. Ressursgruppene har aktivt deltatt i utvidet periode for innspill, evaluering innspill og konsekvensutredninger av innspill.

Forhold mellom offentlig (*ressursgruppene / befolkning / folkemøter*) og administrativ / politisk deltagelse (*arbeidsutvalg og arbeidsgruppen*) er vist i flytskjema i fig. 4-2.



Figur 4-2. Prosess skjema. Forhold mellom offentlig og administrativ / politisk deltagelse.

Arbeidsgruppen med kommunenes enkelte arealplanleggere, har deltatt i felles arbeidsverksteder og hatt ansvar for gjennomføring av folkemøter i de enkelte kommuner.

4.4 Arbeidsverksteder og folkemøter

Det er gjennomført arbeidsverksted med ressursgrupper og informasjons- og folkemøter i hver av kommunene. Folkemøtene har informert om prosess, kunnskapsgrunnlag, framdrift og periode for innspill, samt hvordan gi innspill.

4.5 Revisjon av kystnære fiskeridata

Fiskeridirektoratet region Nordland gjennomførte i månedsskiftet september-oktober i 2020, intervjuer med fiskere som utøver næringsvirksomhet i Vesterålen og Lødingen. De innhenta dataene ble så digitalisert og sendt på høring til fiskarlagene, hvis medlemmer er brukere av sjøarealene i Vesterålen. Også fiskere som ikke er organisert i fiskarlag ble invitert til å komme med innspill. Høringsperioden var fra 02. november til 01. desember.

De nye registreringene som nå er gjort er i hovedsak der det har vært endringer i fiskeriaktivitet, eller at data for området har manglet. Det ble også fokusert på kystnære sjøområder, der flertallet av fartøyene som fisker er under 15 meter, og dermed ikke er pålagt AIS (Automatisk Identifikasjonssystem). Det er de samme områdene som kan være mest aktuelle for akvakultur med dagens teknologi.

I tillegg til dataene som er hentet inn gjennom intervjuer med fiskere har Fiskeridirektoratet tilgang på innmeldt bruk, sporing- og fangstdata, og det er blitt benyttet i etterarbeidet med kvalitetssikring av dataene fra intervjurunden. Det er generelt godt samsvar med det fiskerne har opplyst om i intervjuene og sporing- og fangstdata fra området.

Kartleggingen Fiskeridirektoratet ble tilgjengeliggjort for Kystsoneplan-arbeidet i desember 2020 og har vært underlag for konsekvensutredningene og videre avsetting av fiskeriformål i plankart.

4.6 Planforum og medvirkning fra sektormyndigheter

Det er gjennomført planforum med sektormyndighetene og alle kommunene. I tillegg er det gjennomført flere særmøter og felles arbeidsmøter med utvalgte sektormyndigheter (se vedlegg møter / referat og prosessplan).

4.7 Kartportal

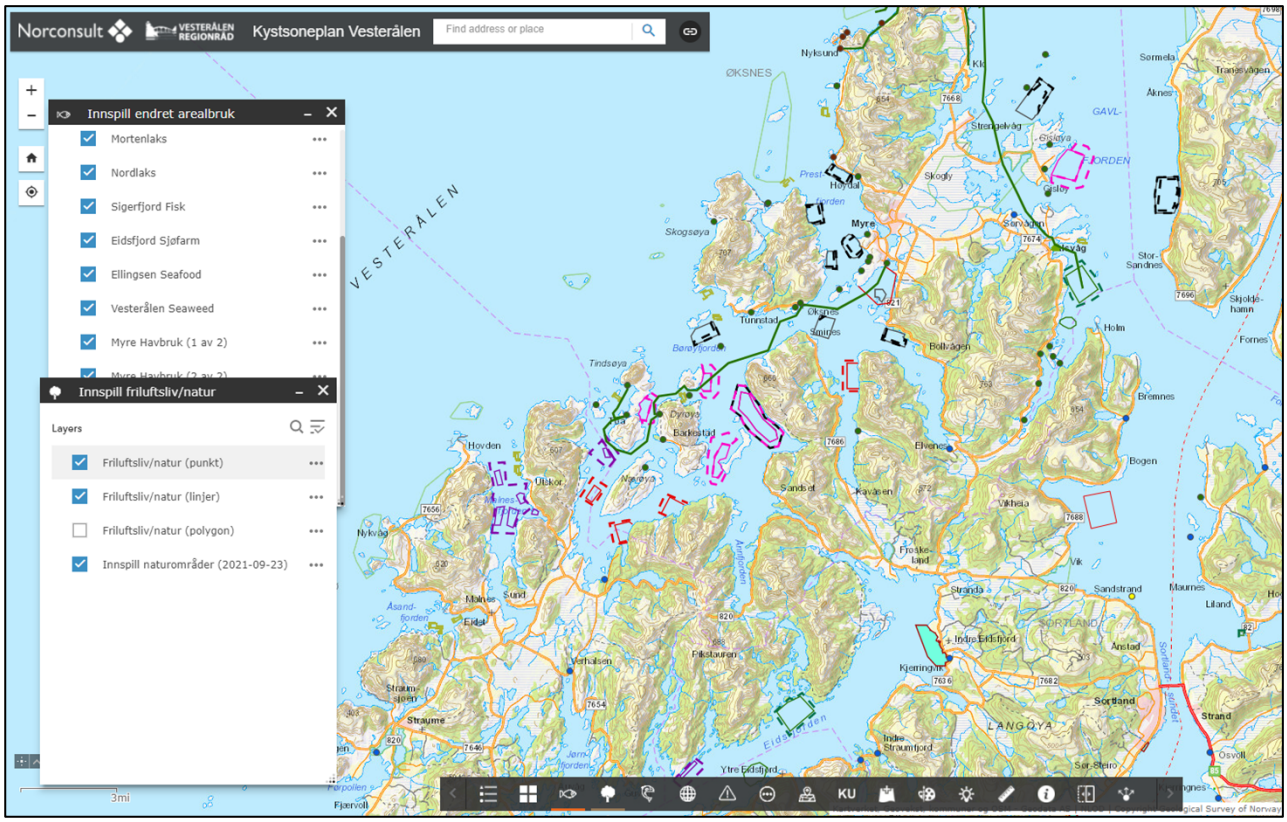
I tillegg til de tradisjonelle metoder for medvirkning med folkemøter, temamøter og planforum, er medvirkningsprosessen utvidet ved bruk av interaktive kart.

Web-kartløsning har bidratt til større engasjement i medvirkningsprosessene og til bedre arbeidsprosesser ved interaktiv bruk i arbeidsmøter og de gjør arbeidet mer inkluderende og forståelig for alle.

I kartportalen har fiskerinæringen kunne tegnet inn i kartet hvor det er viktige gyte- og oppvekstområder og fiskeplasser, oppdrettsnæringen hvor de ønsker områder for akvakultur, natur- og friluftslivsorganisasjoner har tegnet inn og beskrevet hvor det er viktige friluftslivsområder, mm.

Offentlig tilgjengelige temadata utgjør kunnskapsgrunnlaget for utredningstemaene i kartportalen, og det er gjennomført innledende analyser av potensielle konflikter ut fra planinnspill.

Innspill til ny arealbruk, konsekvensutredninger av arealbruk, og til slutt; Forslag til plankart, er offentliggjort gjennom kartportalen. Befolkning og høringsparter vil med dette verktøyet enklere se og forstå hvilke interesser som finnes i ulike områder, konsekvensutredningene og bakgrunn til foreslått arealbruk. Se også lenke til kartportal: Kystsoneplan Vesterålen (arcgis.com)



Figur 4-3. Utklipp fra kartportal og inntegnede innspill fra fase 2 – innspillfasen

4.8 Media og kunngjøringer

Media har vært involvert i alle faser av planarbeidet fra annonsering av planprogram, deltagelse i arbeidsverksteder og folkemøter. Det ble gjennomført en utvidet annonsering / kunngjøring av kartportal og periode for innspill.

4.9 Samlet medvirkning og møter

Tabell 1 viser samlet antall møter og dialog som er gjennomført i prosess. For prosessmetode og gjennomføring, se Vedlegg 6 prosessplan. Deltagere i møtene: arbeidsutvalg (AU) ressursgruppe (RG), arbeidsgruppe (AG) myndighetsparter (MP)

Tabell 1. Oversikt møter arbeidsutvalg (AU) ressursgruppe (RG), arbeidsgruppe (AG) myndighetsparter (MP)

Deltagere	Planfase og møteform	Periode	Antall
	Fase 1 - Planprogram		
Regionrådet	Planoppstart og vedtak om utlegging planprogram til høring	Des 2019	1
Regionrådet	Merknadsbehandling og Fastsetting planprogram	Feb 2020	1
	Fase 2 – Innspillsfase	**2020**	
AG	Oppstartsmøte	Vår	1
AU/RG	Informasjonsmøter	Vår/høst	6
AG	Arbeidsmøter	Høst	3
AG/RG/MP	Stormøte – arbeidsverksted 1. 30.09.2020	Høst	1
AG	Folkemøter i hver av kommunene – arbeidsgruppe gjennomførte	Høst	6
MP	Fiskeridirektoratet – intervjuer Fiskarlagene i Vesterålen. Revisjon fiskeridata.	Høst	4
	Fase 3 – Utredninger	**2021**	
RG	Arbeidsmøte innspill til arealbruk	Vinter	2
AG	Arbeidsmøter plankart og konsekvensutredninger	Vinter	3
RG	Arbeidsmøte utkast til konsekvensutredninger	Vår	5
AU	Orienteringsmøter	Vinter/vår	3
MP / AG	Planforum	Vår	1
Særmøte	Andøya Space – drøftingsmøte hensynsoner.	Vår	1
MP	Orienteringsmøte utkast til KU – Kystverket	Vår /høst	3
MP	Forsvarsbygg – utkast til KU	Høst	1
AG/RG/MP	Stormøte – arbeidsverksted 2. 01.09.2021	Høst	1
AU	Orienteringsmøter	Høst	3
MP	Nfk - orienteringsmøte og innspill til konsekvensutredninger	Høst	1
	Fase 4 – Planforslag	**2022**	
AG	Arbeidsmøter planforslag	Vinter	3
AU	Orienteringsmøter	Vinter	1
MP /AG	Planforum	Vinter	1
AG	Folkemøter i hver av kommunene – arbeidsgruppe gjennomførte	Vinter	6
	Fase 5 – Sluttbehandling		
	Vedtak	Vår / sommer	
Sum gjennomførte møter			**58**

I tillegg er det gjennomført flere interne møter i ressursgruppene for innlegging av innspill i kartportal. Samlet oversikt av innspill og referat fra møter ligger på prosjektets nettside: Kystsoneplan (vestreg.no)

5 Dagens situasjon, status i sjømat- og reiselivsnæringen

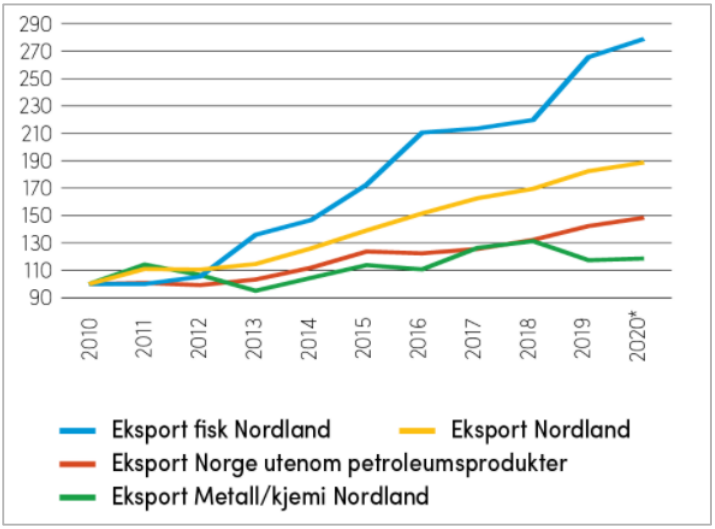
5.1 Havbruk

5.1.1 Markedsutviklingen for havbruksnæringen[2].

Eksportverdien på norsk sjømat satte ny rekord flere måneder i løpet av 2019. Eksport av norsk sjømat samlet passerte i desember 2019 en verdi på mer enn 100 milliarder kroner for første gang. For Nordland utgjorde eksporten av sjømat nesten 17 milliarder kroner i løpet av året.

Gunstige produksjonsforhold gav god tilvekst på laksen, og kombinert med nye konsesjoner gjorde det at havbrukssektoren i 2019 økte produksjonen med omtrent 8 prosent på landsbasis. Ytterligere svekkelse av norsk krone var også en viktig årsak til rekordtallene fra sjømatnæringen, ettersom at snittprisen på laks falt forsiktig sammenlignet med 2018.

For flere av oppdretterne i Nordland ble imidlertid 2019 et dramatisk år som følge av algeoppblomstringen i mai, som førte til at millioner av laks enten døde eller måtte slaktes og destrueres. Mot slutten av året fikk flere av de berørte oppdretterne mulighet til å ta igjen noe av den tapte produksjonen gjennom innvilgede søknader fra Fiskeridirektoratet om å øke lakseproduksjonen fremover.



Eksportverdien fra Nordland passerte for første gang 30 milliarder kroner i 2019. Eksportverdien økte med 7,6 prosent fra 2018 til 2019.Eksportverdien av fisk økte med over 20 prosent, mens verdien på eksportleveranser av metall- og kjemiprodukter falt med drøyt 10 prosent.

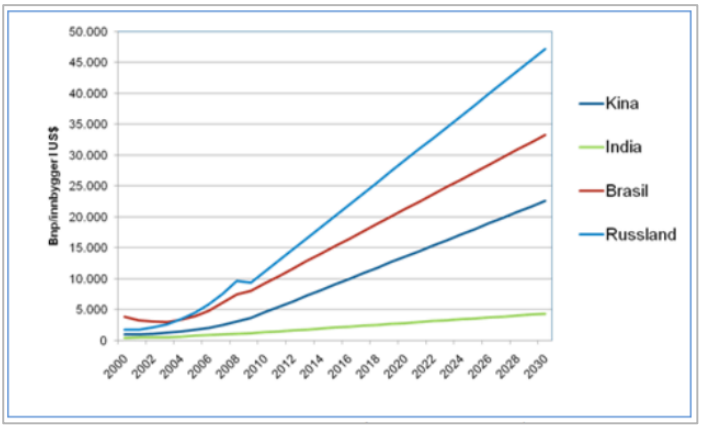
I dette bildet bidrar havbruksnæringen i Vesterålen med en betydelig andel.

Figur 5-1. Utvikling i eksportverdi fra Nordland 2010–2020. Indeks hvor 2010 = 100 (SSB) – Indeks Nordland 2020.

Utviklingen etter 2021-22 er usikker ut fra mange faktorer som Covid19-pandemien, Brexit, Ukrainakrigen og store endringer i transport- og energisektoren som følge av strengere miljø- og klimakrav. Dette er faktorer som i høy grad vil preger våre viktigste fiskemarkeder i Storbritannia og EU.

Det forventes en sterk befolkningsutvikling i BRIC-landene[3] samtidig som det skjer en betydelig økning i kjøpekraften i de samme landene. Dette forventes å påvirke etterspørselen etter fisk og sjømat. I skrivende stund er det imidlertid mye som er usikkert pga. Ukrainakrigen.

[2] Indeks Nordland 2020
[3] Brasil, Russland, India, China.



Figur 5-2. Forventet utvikling i kjøpekraft i BRIC-landene (kilde: Verdensbanken)[4].

5.1.2 Planforslaget sett i forhold til St. meld om vekst i havbruksnæringen.

Som en følge av Stortingsmeldingen om vekst i havbruksnæringen[5], har Regjeringen den 4. februar 2020 innført en trafikklysordning som regulerer videre utvikling av havbruksnæringen. Her er Vesterålen inne i «grønn trafikklyssone» for produksjonsområde 9 Vestfjorden / Vesterålen. Målsetninger er at videre vekst i havbruksnæringen skal skje innenfor grønne områder.

5.2 Fiskeri

Vi har innhentet statistisk materiale for fiskeriene i Vesterålen. Denne statistikken er basert på:

- Fangst etter fartøyets hjemstedskommune
- Fangst etter fangstens landingskommune

Vi viser i tabell 3-1 fangst etter landingskommune – dvs. kommunen der fangsten blir levert enten dette skjer fra båter hjemmehørende i samme kommune, båter hjemmehørende i andre kommuner i landet eller fra utenlandske fartøy.

Tabell 2. Fiskerifangst pr kommune etter landingskommune år 2008-2018. Fangstmengde (tonn) og fangstverdi (1000 kr). Kilde: SSB. Tab 08868

Vesterålen. Fisk i alt	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Mengde (tonn) og verdi (1000 kr)											
1851 Lødingen	54 481	56 042	49 929	47 068	55 404	45 773	37 180	28 368	24 365	38 830	31 056
1866 Hadsel	12 381	16 542	16 418	19 481	15 693	14 879	11 824	13 204	16 113	11 429	7 559
1867 Bø (Nordland)	26 364	24 909	12 975	27 944	19 556	5 405	6 067	3 666	4 428	4 595	4 588
1868 Øksnes	21 221	26 322	33 318	30 379	37 602	50 091	54 659	51 811	45 132	37 177	36 194
1870 Sortland - Suortá	32 133	24 187	21 426	17 616	21 999	10 517	9 094	7 913	30 280	38 494	42 335
1871 Andøy	19 330	19 980	19 986	22 207	22 422	18 916	25 552	21 452	24 788	25 131	17 210
SUM 1000 tonn	165 910	167 982	154 052	164 695	172 676	145 581	144 376	126 414	145 106	155 656	138 942
1851 Lødingen	169 076	130 584	153 489	250 044	301 160	209 180	188 753	180 861	174 323	184 921	132 140
1866 Hadsel	129 294	145 408	154 880	201 192	149 815	138 676	133 712	176 792	237 596	171 511	133 724
1867 Bø (Nordland)	100 956	85 960	57 304	154 973	116 656	39 942	47 139	40 492	58 296	69 353	76 243
1868 Øksnes	256 784	252 933	313 784	318 210	375 991	443 788	528 449	669 230	590 635	510 673	572 524
1870 Sortland - Suortá	164 096	141 473	135 392	158 077	186 058	80 753	60 078	91 775	389 659	520 059	675 617
1871 Andøy	217 525	197 040	181 435	230 771	219 692	147 054	238 339	277 471	355 563	350 765	260 785
SUM 1000 kr	1 037 731	953 398	996 284	1 313 267	1 349 372	1 059 393	1 196 470	1 436 621	1 806 072	1 807 282	1 851 033

[4] FHL. Sjømat 2025 – hvordan skape verdens fremste havbruksnæring (2012)
[5] https://www.regjeringen.no/no/tema/mat-fiske-og-landbruk/fiskeri-og-havbruk/Norsk-havbruksnaring/stortingsmelding-om-vekst-i-havbruksnaringen/id2398853/

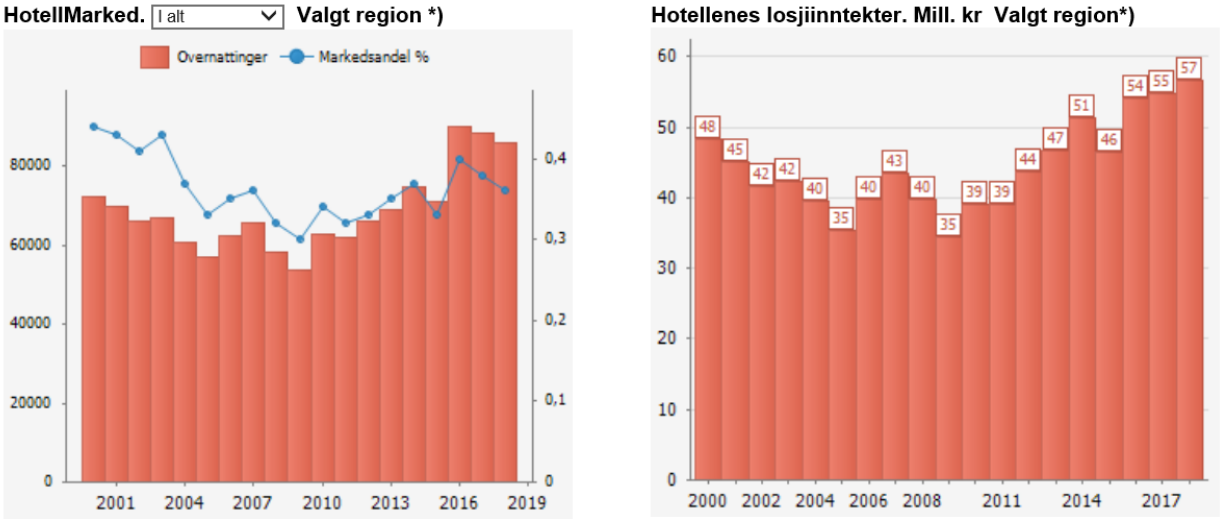
Fangst registrert etter fartøyets hjemstadkommune har gått mye ned regnet i mengde i løpet av de siste årene. Regnet i verdi har denne utviklingen vært mer stabil.

De største fiskerihavnene i Vesterålen når det gjelder mengde er Lødingen, Sortland og Øksnes. Når det gjelder verdi, er Sortland og Øksnes de største fiskerihavnene. Vi ser av tabell 2 at Sortland har hatt en meget sterk vekst i perioden 2014-2018. Dette kan forklare noe av tilbakegangen i Andøy i år 2018.

For å sikre grunnlaget for et bærekraftig fiskeri er det viktig å ivareta de viktigste fiskefeltene og områder som er økologisk viktige for skalldyr- og fiskebestander. Ivaretakelse av gyte- og oppvekstområder er avgjørende for bærekraftig utvikling for gytende bestander av fisk.

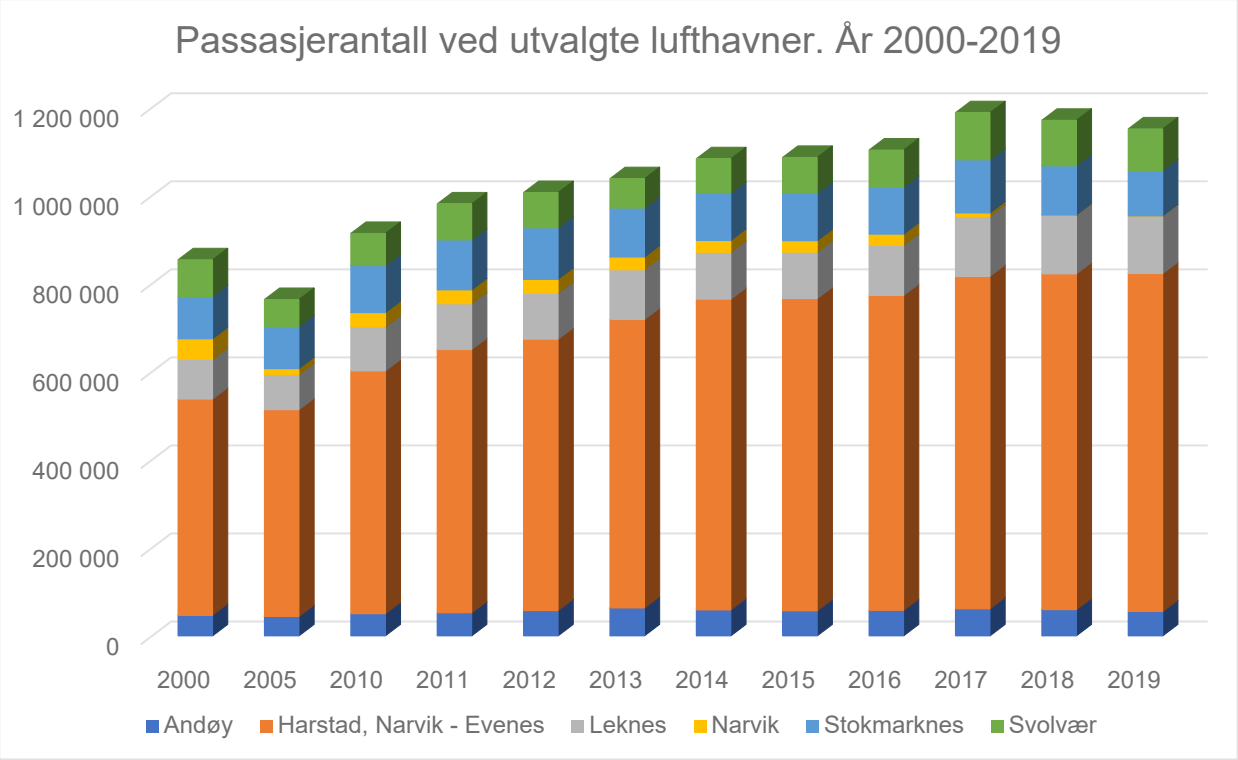
5.3 Reiselivsutvikling i Vesterålen

Vi ser av figur 5-3 at hotellene i Vesterålen har hatt en god utvikling i perioden 2009 og fram til i dag. Antall overnattinger var i 2018 på ca 86.000. Markedsandelen er synkende og er i dag på 0,36%. Losjiinntektene er økt til 57mill kr (beregnet) i 2019. Sammenlignet med Lofoten, hadde Lofoten ca 205.000 overnattinger i 2018, losjiinntekter på 135 mill kr og en markedsandel på 0,87.



*) Figurene viser endelige tall for Januar-desember i årene 2000-2018 - og framskrivninger for året Januar-desember 2019 (kommer i mai 2019)
Losjiinntektene er målt i faste priser.

Figur 5-3. Hoteller i Vesterålen. Antall hotellovernattinger og hotellenes losjiinntekter. Kilde: Kommuneprofilen.no



Figur 5-4. Passasjerantall ved utvalgte lufthavner i Vesterålen, Lofoten og Ofoten. År 2000-2019. Kilde: Avinor

Vi ser av figur 5-4 at antall passasjerer ved de utvalgte lufthavnene i Vesterålen, Lofoten og Ofoten økte fram til år 2017 med ca. 39% fra år 2000 til år 2017. I år 2017 reiste 1.188.491 passasjerer over disse lufthavnene. Etter år 2017 har trafikken over disse lufthavnene gått ned til totalt 1.151.720 passasjerer i 2019. Den klart største lufthavnen i dette utvalget er Harstad, Narvik, Evenes lufthavn med 767.747 passasjerer i år 2019. Narvik Lufthavn ble faset ut i denne perioden (2016).

6 Beskrivelse av planforslaget

Kommuneplanens arealdel skal angi hovedtrekkene i arealdisponeringen og fastsette rammer og betingelser for hvilke nye tiltak som kan iverksettes. Planen skal også angi viktige hensyn som må ivaretas ved disponering av arealene. Plankartet skal vise arealformål og hensynssoner for bruk og vern av områdets arealer.

Kun Lødingen kommune har en gjeldende kystsoneplan. For de øvrige kommuner har kystsonen vært håndtert i de enkelt kommuneplanenes arealdel. Kystsoneplanen for Lødingen og arealdelplan for Øksnes er ikke tidligere digitalisert.

Ved oppstart av planarbeidet ble alle gjeldende arealdelplaner lagt til grunn og det ble klippet til et nytt underlag for kystsonen fra de enkelt digitaliserte arealdelplanene. Lødingen og Øksnes er ny-digitalisert. Samlet har dette vært arbeidsunderlaget for uttegning av nytt plankart. Planforslaget er lagt ut på høring hvor plankart viser ny arealbruk. I kartportalen som brukes i planarbeidet finner man også gjeldende arealplaner som viser dagens arealbruk.

Prinsipp for avgrensing av plangrense ble fastsatt i planprogram ved oppstart av planarbeidet.

Sjøområdenes ytre grense er en nautisk mil utenfor grunnlinjene (iht. PBL § 1-2), mens grensen mot land er definert ved «generalisert felles kystkontur» som er kystkontur utarbeidet av Kartverket i 2008-2011. Grensen går ved midlere høyvann.

For gjeldende reguleringsplaner som går ut i sjø (utfylling i sjø, næringsarealer, havneområder og småbåthavner m.m) er plangrensen trukket utenfor regulert område.

6.1 Beskrivelse av tiltak

Planforslaget legger til rette for endringer, justeringer eller videreføring av gjeldende arealdisponeringer (arealformål i plankartet) og for helt nye tiltak med nye arealformål.

I hovedsak er tiltaksdelen knyttet til eksisterende arealbruk for akvakultur og helt nye forslag til akvakulturanlegg.

Øvrige endringer, revisjoner og helt nye arealavsetinger er knyttet til lovpålagte hensynssoner (skred, naturmiljø, restriksjonsområder) og avsetting av verdifulle fellesressurser / naturressurser som fiskeriområder og gytefelt.

I Kystsoneplan for Vesterålen er følgende tiltakskategorier for endring av arealformål lagt til grunn:

1a. Nye arealformål der det tidligere ikke er avsatt areal til dette formålet, og det ikke er eksisterende drift (akvakultur). I de tilfellene det er kommet innspill om ny arealbruk der det ikke er avsatt arealformål til dette formålet tidligere, utredes tiltaket som et helt nytt tiltak. Forslag til nye arealformål der det nylig er gitt dispensasjon til tiltaket, men området ikke er tatt i bruk, vurderes også som et nytt tiltak.

1b. Nye arealformål der det i tidligere ikke er avsatt areal til dette formålet, men der området er i bruk til formålet. I disse tilfellene anser vi endringen i plankartet som en formalisering av eksisterende situasjon. Tiltaket er ikke vurdert som om det var et nytt tiltak, men vi vurderer konsekvensen av å formalisere gjeldene bruk i plankartet.

2. Endring av gjeldende arealformål. I tilfeller der det er avsatt areal i gjeldede arealplan til formålet, men det foreslås endring av arealformålet (justering/utvidelse eller fra flerbruksområde med havbruk

til enbruks-akvakultur), er det selve endringen som er utredet. Det vil si at tiltaket ikke er vurdert som om det var nytt, men det er selve utvidelsen eller endringen som utredes.

Planforslaget legger opp til 68 nye (eller endrede) tiltak som er utredet.

Av de 68 tiltakene er 15 forslag om lokaliteter for taredyrking og ett tiltak er bestemmelsesområde for sikkerhetssone for Andøya Space. De øvrige tiltakene gjelder forslag om nye eller endringer i eksisterende fiskeoppdrettslokaliteter.

Av de 68 tiltakene gjelder 27 tiltak endringer/justeringer av plankart der det i eksisterende plankart delvis er satt av formål til akvakultur eller flerbruksområder med akvakultur.

Av de resterende 41 tiltakene som er forslag til nye avgrensning av arealformål i plankartet, er det flere av disse innspill til eksisterer oppdrettslokaliteter som er i drift (formalisering i plankart av eksisterende drift).

6.2 Hovedformål: Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone» (V SOSI 6001)

Arealformålet *Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone* (hovedformålet) omfatter alle underformål, unntatt akvakultur (VA/SOSI 6400). Hovedformålet brukes der det er få arealkonflikter og det ikke er behov for å ta nærmere stilling til arealbruken i sjøområdene. For de arealene der kommunene bruker hovedformålet, skal det i nødvendig utstrekning gis bestemmelser som klargjør vilkårene for bruk og vern av arealene.

6.3 Farled (VFA / SOSI 6200)

Farledsområder er trafikkareal, og skal forbeholdes skipstrafikk og sjøfart. Det er ikke tillatt med ankringsarealer innenfor området. Farleder i denne planen omfatter nærmere angitte seilingsleder for vann/sjøtransport i trange og trafikkerte farvann hvor det er viktig at skipsfart har prioritet.

Det er kun avsatt eksklusivt farledsformål for Sortlandssundet ihht. gjeldende Byplan.

Øvrige farleder er visualisert ved å kartfeste farleder (SOSI 1161) iht. Kystverkets database. Som hovedregel gjelder farledsareal 500 meter utstrekning hvor samferdselslinje utgjør midtpunkt. Samferdselslinje for farled omfatter viktige områder for båttrafikk, inkludert sjøareal i havner og fiskerihavner.

6.4 Fiske (VFI/ SOSI 6300)

Omfatter areal som er avsatt for fiske- og høsting av viltlevende marine ressurser, og som er særlig viktige områder hvor det ikke tillates faste installasjoner eller annen ekskluderende arealbruk. Fiske er ikke begrenset av eller til disse områdene, men er en markering av prioritert arealbruk: områder som ikke skal brukes til andre formål som kan fortrenger fiske.

Ifm. arbeidet med Kystsoneplanen er det foretatt en gjennomgang av alle fiskeriområdene (se kapittel 4.5).

Følgende fiskeriområder er lagt til grunn for utvalget av områder som i planen er avsatt til fiske:

- Felt for aktive redskaper
- Fiskefelt for passive redskap
- Alle aktive reketrålfelt med regional bruk.
- Regionalt viktige gytefelt (MB) registrert av Havforskningsinstituttet.
- Alle gyteområder uavhengig av art, registrert av Fiskeridirektoratet.
- Låssettingsplasser.

Enkelte områder (områder for passivt fiske) som tidligere var avsatt til enbruks fiske, men som ikke er registrert som dette i Fiskeridirektoratets database, anses å kunne kombineres med andre formål, og er i denne planen avsatt til hovedformålet *Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone* jf. ovenfor om utvalg av områder som prioriteres til fiskeri.

6.5 Akvakultur (VA/SOSI 6400)

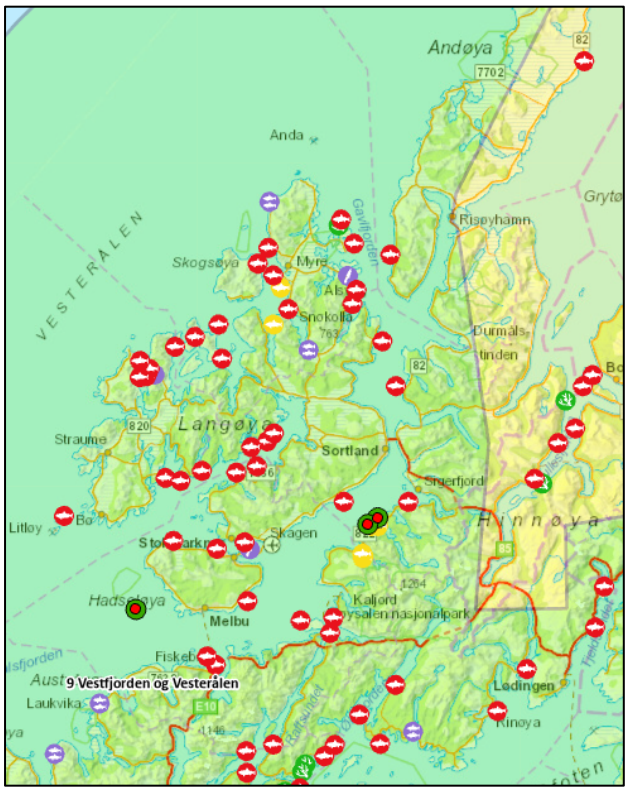
Dagens situasjon

Havbruksnæringen i Vesterålen er i hovedsak konsentrert rundt oppdrett av laks. Selskapsstrukturen er i stor grad lokaleide, og næringen bidrar sterkt med lokal verdiskaping, næringsutvikling og sysselsetting.

I de siste årene har Vesterålen også utviklet seg sterkt både innen både smoltproduksjon og etablering av lakseslakteri, som Nordlaks sitt anlegg på Stokmarknes. Det er også et større slakteanlegg under utvikling av Holmøy maritime i Sortland kommune.

Samlet gir dette Vesterålen et særtrekk med en sterk lokal tilstedeværelse i alle produksjonsledd.

Planområdet utgjør den nordvestlige delen av produksjonsområde 9 – Vestfjorden og Vesterålen og en mindre del av produksjonsområde 10 – Andøya til Senja, for Andøy og Sortland kommune. Mange av akvakulturområdene ligger i ytre kyststrøk, eksponert mot storhavet med stor og kontinuerlig vannutskifting. Dette er forhold som er gunstig for avsetting av nye områder for oppdrett.



Figur 6-1. Kartet viser akvakulturlokaliteter i dagens situasjon (rød sirkel) innenfor del av produksjonsområde 9 og 10.

Ved oppstart av planarbeidet var det 68 lokaliteter, med konsesjon / tillatelser for oppdrett, samlet i de 6 kommunene. De aller fleste av disse er knyttet til lakseproduksjon. Formell planavklaring har vært knyttet til gjeldende arealdelplaner, hvor noen av kommunene har hatt oppdaterte arealplaner og avsatt lokaliteter med akvakulturformål. Felles for alle kommunene har vært at mange lokaliteter er gitt ved dispensasjoner, og mange av disse er ikke videre formalisert i arealdelplaner. I tillegg er det gitte konsesjoner og lokaliteter som ikke er i bruk eller er faset ut. Det har derfor vært et stort behov for en opprydding i gjeldende lokaliteter, ta ut lokaliteter som ikke er i bruk og optimalisering av arealbruken rundt allerede avsatt formål.

Denne prosessen har i stor grad vært del av arbeidet med ny kystsoneplan for Vesterålen: En stadfesting og optimalisering av gjeldende bruk.

6.5.1 Akvakulturformål i planforslaget

Ønsket om vekst, knyttet til eksisterende lokaliteter, gir behov for å tilpasse/endre lokalitetene. Det har gjennom planarbeidet vært fokus på utvidelser, justering og flytting av eksisterende lokaliteter.

For å legge til rette for en forutsigbar vekst i næringen og utprøving av ny teknologi, er det også behov for helt nye lokaliteter. De fleste av de nye lokalitetene legger til rette for målsetting om vekst gjennom innovasjon og teknologiutvikling.

Opplisting i tabell 3-5, viser gjeldene status for lokalitetene, hvilken arealbruksendring som er gjennomført eller om det er helt nye formålsområder.

Det er gjort en kategorisering av arealbruksendringene i planforslaget i fire nivå. Disse samsvarer med tre av kategoriseringene som er konsekvensutredet: 1a, 1b og 2. se kap 1.5 i konsekvensutredningen. Til planforslag er det lagt til en kategori som ikke er pliktig for konsekvensutredning: videreføring av gjeldende formål).

1. **Nytt formål**

   Nye arealformål der det tidligere ikke er avsatt areal til dette formålet, og det ikke er eksisterende drift (akvakultur). I de tilfellene det er kommet innspill om ny arealbruk der det ikke er avsatt arealformål til dette formålet tidligere, utredes tiltaket som et helt nytt tiltak. Forslag til nye arealformål der det nylig er gitt dispensasjon til tiltaket, men området ikke er tatt i bruk, vurderes også som et nytt tiltak.

2. **Formalisering av eksisterende lokalitet**

   Nye arealformål der det tidligere ikke er avsatt areal til dette formålet, men der området er i bruk til formålet. I disse tilfellene anser vi endringen i plankartet som en formalisering av eksisterende situasjon. Tiltaket er ikke vurdert som om det var et nytt tiltak, men vi vurderer konsekvensen av å formalisere gjeldene bruk i plankartet.

3. **Utvidelse og endring av arealformål**

   Endring av gjeldende arealformål. I tilfeller der det er avsatte areal i gjeldede arealplan til formålet, men det foreslås endring av arealformålet (justering/utvidelse eller fra flerbruksområde med havbruk til enbruks-akvakultur), er det selve endringen som er utredet. Det vil si at tiltaket ikke er vurdert som om det var nytt, men det er selve utvidelsen eller endringen som utredes.

4. **Videreføring av gjeldene arealformål –** ingen endring fra gjeldende arealdelplaner.

Alle faktiske endringsforslag eller ny arealbruk er utredet, til sammen 66 tiltak innen formål akvakultur– forslag til arealbruksendringer. Av disse er 13 tiltak anbefalt å ikke videreføres. I tillegg er det tatt ut 9 eksisterende arealformål for akvakultur. Disse 9 har ikke vært gjenstand for KU, men tatt ut etter helhetsvurdering av sumvirkningene i de enkelte delområder.

Samlet er det i planforslag satt av 71 formålsområder for akvakultur med ulike bestemmelser som regulerer bruken:

Følgende områder er forbeholdt oppdrett av alle arter jf. PBL § 11-11, pkt. 7.:

Tabell 3. Opplisting av avsatte formålsområder for akvakultur for alle arter. Tabell viser ID knyttet til kommune nr, stedsnavn og arealbruksendring – nye, formalisering eksisterende eller utvidelse og endring.

ID	Navn	Kommune	Arealbruksendring
1851 - VA01	Skarvhausen	Lødingen	Formalisering av eksisterende lokalitet
1851 - VA02	Halvardøy	Lødingen	Utvidelse og endring av arealformål
1851 - VA03	Rinøyvåg	Lødingen	Utvidelse og endring av arealformål
1851 - VA04	Fornes	Lødingen	Utvidelse og endring av arealformål
1851 - VA05	Storøya	Lødingen	Utvidelse og endring av arealformål
1851 - VA06	Lille Djupfest	Lødingen	Utvidelse og endring av arealformål
1851 - VA07	Fiskefjorden	Lødingen	Utvidelse og endring av arealformål
1866 - VA01	Korsnes	Hadsel	Videreføring av eksisterende formål
1866 - VA02	Finnkjerka	Hadsel	Videreføring av eksisterende formål
1866 - VA03	Bullatholmen	Hadsel	Utvidelse og endring av arealformål
1866 - VA04	Grøttøy	Hadsel	Utvidelse og endring av arealformål
1866 - VA05	Sørvika	Hadsel	Utvidelse og endring av arealformål
1866 - VA06	Helgeneshamn	Hadsel	Videreføring av eksisterende formål
1866 - VA07	Brottøy	Hadsel	Videreføring av eksisterende formål
1866 - VA08	Hoholmen	Hadsel	Nytt formål
1866 - VA09	Hadseløya	Hadsel	Formalisering av eksisterende lokalitet
1866 - VA10	Steilo	Hadsel	Utvidelse og endring av arealformål
1866 - VA11	Langneset	Hadsel	Utvidelse og endring av arealformål
1866 - VA12	Bergvikodden	Hadsel	Videreføring av eksisterende formål
1866 - VA13	Dragnes	Hadsel	Videreføring av eksisterende formål
1866 - VA14	Sandnes Ø	Hadsel	Videreføring av eksisterende formål
1866 - VA15	Langholmen	Hadsel	Formalisering av eksisterende lokalitet
1866 - VA16	Stretarneset	Hadsel	Videreføring av eksisterende formål
1867 – VA 02	Gaukværøy	Bø	Videreføring av eksisterende formål
1867 – VA 04	Flagskallen	Bø	Nytt formål
1867 – VA 05	Mikkelsøya	Bø	Videreføring av eksisterende formål
1867 – VA 06 **1870 – VA 04**	Hellfjorden	Sortland / Bø	Videreføring av eksisterende formål
1867 – VA 10	Hysjordneset	Bø	Utvidelse og endring av arealformål
1867 – VA 11	Vedvika	Bø	Utvidelse og endring av arealformål
1867 – VA 12	Vindhammeren	Bø	Utvidelse og endring av arealformål
1867 – VA 13	Hysjorda	Bø	Utvidelse og endring av arealformål
1867 – VA 15	Skatleia	Bø	Utvidelse og endring av arealformål
1867 – VA 17	Bonhammaren	Bø	Utvidelse og endring av arealformål

1868 – VA 03	Langøyhovden	Øksnes	Utvidelse og endring av arealformål
1868 – VA 04	Djupeidet	Øksnes	Utvidelse og endring av arealformål
1868 – VA 06	Børøya	Øksnes	Utvidelse og endring av arealformål
1868 – VA 08	Lønskog	Øksnes	Formalisering av eksisterende lokalitet
1868 – VA 10 **1870 – VA 11**	Toften	Øksnes / Sortland	Formalisering av eksisterende lokalitet
1868 – VA 11 **1870 – VA 12**	Sandan	Øksnes / Sortland	Formalisering av eksisterende lokalitet
1868 – VA 12	Staven	Øksnes	Nytt formål
1868 – VA 15	Gjurneset	Øksnes	Nytt formål
1868 – VA 16	Sjåneset	Øksnes	Formalisering av eksisterende lokalitet
1868 – VA 17	Alsvåg	Øksnes	Formalisering av eksisterende lokalitet
1868 – VA 19	Juvågen	Øksnes	Formalisering av eksisterende lokalitet
1868 – VA 20	Høydalsvika	Øksnes	Formalisering av eksisterende lokalitet
1868 – VA 21	Gisløya Sør	Øksnes	Formalisering av eksisterende lokalitet
1868 – VA 22	Gisløya Nord	Øksnes	Formalisering av eksisterende lokalitet

1870 – VA01	Djupvik og Litleøya	Sortland	Utvidelse og endring av arealformål
1870 – VA02	Innerbrokløysa	Sortland	Videreføring av eksisterende formål
1870 – VA03	Holand	Sortland	Videreføring av eksisterende formål
1870 – VA05	Daljorda	Sortland	Utvidelse og endring av arealformål
1870 – VA06	Trolløya SV	Sortland	Videreføring av eksisterende formål
1870 – VA07	Kuneset	Sortland	Videreføring av eksisterende formål
1870 – VA08	Hognfjorden	Sortland	Nytt formål
1870 - VA09	Reinsnesøya	Sortland	Videreføring av eksisterende formål
1870 – VA10	Bremnesøya	Sortland	Videreføring av eksisterende formål
1870 - VA13	Kinnholmen	Sortland	Nytt formål

1871 – VA01	Svindalen	Andøy	Formalisering av eksisterende lokalitet

Samlet er det i planforslag avsatt 58 formålsområder for akvakultur forbeholdt alle arter.

Følgende områder er forbeholdt oppdrett av alle arter med unntak av laksefisk, jf. pbl § 11-11 nr. 7

Tabell 4. Opplisting av avsatte formålsområder for akvakultur med unntak av laksefisk. Tabell viser ID knyttet til kommune nr, stedsnavn og arealstatus

ID	Navn	Kommune	Kommentar
1867 – VA 09 **1868 – VA 01**	Brattberget	Bø / Øksnes	Nytt formål. Anlegg tilnærmet null utslipp av organiske partikler til resipienten
1867 – VA 14 **1868 – VA 02**	Møklandsfjorden	Bø / Øksnes	Nytt formål. Anlegg tilnærmet null utslipp av organiske partikler til resipienten
1868 – VA 07	Hornet	Øksnes	Formalisering av eksisterende lokalitet.
1868 – VA 09	Kaldhammaren	Øksnes	Formalisering av eksisterende lokalitet.
1868 – VA 14	Oppmyrbogen	Øksnes	Formalisering av eksisterende lokalitet.

Samlet er det i planforslag avsatt 5 formålsområder for akvakultur for marine arter.

Følgende lokaliteter er det kun tillatt med tare dyrking, jf. pbl § 11-11 nr. 7

Tabell 5. Opplisting av avsatte formålsområder for akvakultur eksklusivt for taredyrking. Tabell viser ID knyttet til kommune nr, stedsnavn og arealstatus

ID	Navn	Kommune	Kommentar
1867 – VA01	Mårsundvågen	Bø	Nytt formål taredyrking
1867 – VA 03	Gaukværøy Nordøst	Bø	Nytt formål taredyrking
1867 – VA 07	Haversundskjæret	Bø	Nytt formål taredyrking
1867 – VA 08	Dagfinnskjæret	Bø	Nytt formål taredyrking
1867 – VA 16	Vardneset	Bø	Nytt formål taredyrking
1868 – VA 13	Hjellsandvika	Øksnes	Nytt formål taredyrking
1868 – VA 18	Instøya	Øksnes	Nytt formål taredyrking
1868 – VA 23	Innerøya	Øksnes	Nytt formål taredyrking

Samlet er det i planforslag avsatt 8 formålsområder for akvakultur taredyrking

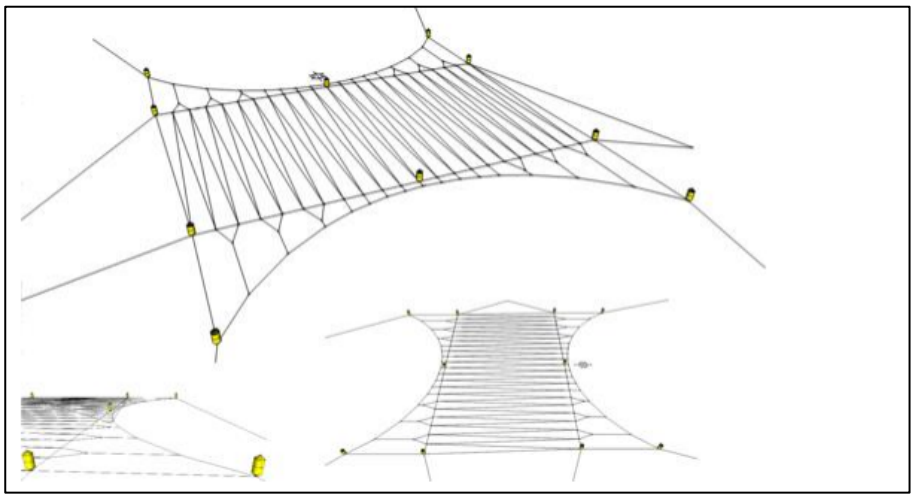
6.5.1.1 Taredyrking

Taredyrking er i dag under utvikling i Vesterålen. Det er bare en egengodkjent lokalitet pr. i dag (Gisløy NV), men næringen har i planarbeidet spilt inn flere aktuelle områder som ønskes avsatt eksklusivt for taredyrking.

Industriell dyrking av tang og tare gir muligheter for produksjon av en biomasse som kan være utgangspunkt for mange ulike produkter, og som kan bidra til å gjøre Norge mer selvforsynt med mat, fôringredienser og bioenergi. Tang og tare er primærprodukter som kan dyrkes uten bruk av matjord, gjødsel, ferskvann, sprøytemidler eller antibiotika, og Norge har enorme kystarealer som kan brukes til taredyrking.

Kystsoneplan for Vesterålen har avsatt 8 lokaliteter, eksklusivt forbeholdt taredyrking. Slik vil planen legge til rette for at næringen skal ha muligheter til utvikling innenfor flere aktuelle områder. Tabell 5 viser hvilke arealer som er avsatt og hvor alle er plassert i de ytre kystkommunene Bø og Øksnes.

Arealbruken viser område avsatt for anlegget og en hensynsone med kombinert-formål til fortøyningsareal. Figur 6-2 viser et eksempel på oppsett for et anlegg for taredyrking.



Figur 6-2. Eksempel på oppsett og arealbruk for taredyrking. Anlegget som her er vist er på 10 daa og består av 4500 meter dyrkingslenge. Kilde: Værlandet fiskeredskap / Seaweed AS.



Figur 6-3. Høsting av en tarelengde. Kilde; Vesterålen Seaweed AS

6.5.1.2 Torsk- og marine arter, nye anlegg

Torskeoppdrett og nye marine arter har vært utprøvd flere steder i Norge de siste 20 årene. For 10 år siden ble det satset sterkt flere steder i landet, men satsningen endte med store tap for aktørene. Nå har næringen hatt gode resultater med flere generasjoner av domestisert oppdrettstorsk, som er bedre tilpasset for livet i merdene og skiller seg fra egenskapene til villtorsk.

Det nasjonale torskeavlsprogrammet og enkeltaktører i Midt-Norge og på Nord-Vestlandet har i senere tid vist lovende resultater på oppdrettstorsken, noe som gjør det svært aktuelt å bygge opp en marin oppdrettsnæring.

Oppdrettstorsk vil kunne sikre råstofftilgang på høsten og i den tidlige vintersesongen, og dette vil kunne gi stabil aktivitet i fiskeforedlingsindustrien. Ringvirkningene vil også bli helårlige arbeidsplasser med en større andel av lokalt ansatte.

I Vesterålen er det nå en økende interesse for videre forskning og utvikling, særlig på torskeoppdrett. Det er lagt opp til flere strategiske satsninger, og for lokaliteten Hornet i Øksnes kommune, ble det i august 2021 satt ut inntil 200.000 torskeyngel, med planlagt utslakting høsten 2022. Denne produksjonen skal følges nøye opp med hensyn til fiskehelse, tilvekst og miljø fra ulike marine fagmiljø.

Næringen i Vesterålen er dermed godt i gang med innovasjon og utvikling innenfor torskeoppdrett og planforslaget vil legge til rette for nye lokaliteter for å skaffe handlingsrom for videre utvikling.

Men, planforslaget tar også høyde for stor usikkerhet knyttet til mulige miljø-konsekvenser av oppdrett av marine arter.

Det er først og fremst usikkerhet til hvordan torskeoppdrett vil kunne påvirke villtorsk bestander. Som ved tradisjonelt oppdrett er det utfordringer med rømming. I tillegg viser undersøkelser at torsken kan gyte i merder.

Rømt torsk kan spre sykdom til villfisk, eller påvirke økosystemet på andre måter (som konkurranse om beiteområder eller predasjon av villfisk-yngel). Det er først og fremst lokale gytefelt og fjordbestander som kan være særlig sårbare[6].

I Vesterålen er alle lokaliteter for marine arter lokalisert til fjordområdene i Øksnes og Bø, med større vannutskifting og mindre risiko for interaksjon med lokale torskestammer. Det er likevel tatt hensyn til nærhet av gyteområder for noen av de foreslåtte områdene, som ikke er anbefalt videreført.

I tillegg til risiko for negativ påvirkning mot lokale torskestammer har torskeoppdrett også de mer tradisjonelle utfordringer som utslipp og forspill.

[6] https://www.hi.no/hi/nettrapporter/rapport-fra-havforskningen-2021-22

For å ivareta usikkerhet rundt mulige konsekvenser ved torskeoppdrett, er det i samråd med en aktør i Vesterålen, stilt krav til avbøtende tiltak om slamoppsamling, jf. figur 6.4. Det er også stilt krav om utfyllende konsekvensutredning ved konsesjonssøknad, for avsatte torske- lokaliteter og oppdrett av marine arter.



Figur 6-4. Illustrasjon av konsept for slamanlegg som er stilt som krav for to helt nye anlegg. Illustrasjon fra Mørenot Aquaculture.

Det er en pågående teknologiutvikling innenfor semilukkede anlegg. Konseptet baserer seg på nøter med tett bunn og pumpesystemer for oppsamling av sedimenterende organisk materiale. Dette for å minimere belastningen på den lokale resipienten, og for å muliggjøre bruk av lokaliteter i fjordsystemer med begrenset vannutskifting, vannvolum og dybde. Med denne bakgrunn er det for to helt nye lokaliteter stilt krav om at anleggene skal ha tilnærmet null utslipp av organiske partikler til resipienten.

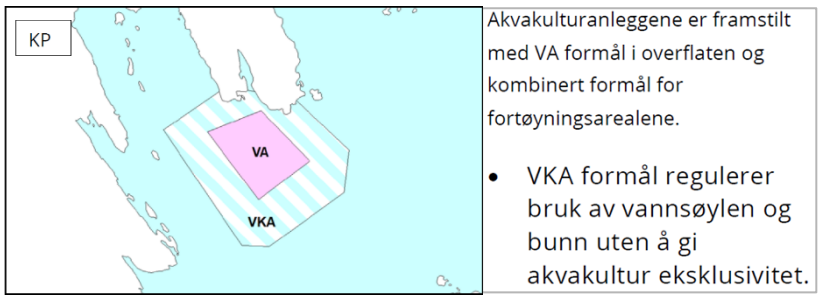
Planforslaget har foreslått 5 lokaliteter i Bø og Øksnes som er avsatt til torsk og marine arter (ikke laks). Lokalitetene er planlagt brukt i en driftsmodell med vekselvis generasjonsbasert brakklegging. Lang brakkleggingstid, tilpasset biomasse, gode fôrråstoffer og tilpasset teknologi vil være nøkkelelementer i en vellykket produksjon på små lokaliteter i Vesterålens fjordsystemer.

6.6 Kombinert formål rundt akvakultur (VKA / SOSI 6800)

Tidlig i planprosessen ble formålsavsetting for akvakultur drøftet med havbruksnæringen i regionen. Det var fra næringens side et ønske om klare og forutsigbare formålsavsetninger og ikke utstrakt bruk av flerbruksområder og kombinerte formål. Det ble derfor tidlig fastsatt at kombinertformål, i all hovedsak, skal benyttes som en praktisk avgrensning av fortøyningsarealer.

En slik praksis opplever næringen gir klare og tydelige føringer på handlingsrom som plassering av anlegg og fortøyning har. Dette gir og klar ramme for hvordan anlegget kan flyttes innenfor VA formål, mens det for kominertformål kun er fortøyning som er tillatt. Kombinertformålet gir ikke eksklusivitet for akvakultur og f.eks kan fiskeaktivet og ferdsel skje innenfor kombinderformålet. Se og fig 6-5.

Kombinert formål VKA er lagt inn i planforslag rundt de lokaliteter hvor aktører gjennom planprosess har gitt innspill til en slik inndeling.



Akvakulturområder uten kombinertformål er områder som er videreført fra gjeldende plan og hvor der ikke er gitt innspill. I slike tilfeller må fortøyingsareal i sin helhet håndteres innenfor formålsområdet VA.

Figur 6-5. Framstilling og bruk av kombinertformål for akvakultur i planforslag. Illustrasjon fra Veileder: Planlegging av sjøområder. KMD 2020.

6.7 Kombinert formål skjellsanduttak (VK / SOSI 6800)

Utvinning av skjellsand, sand og grus på havbunnen foregår spredt langs kysten, men de største opptakene finnes på Vestlandet. Skjellsand brukes som kalkningsmiddel i landbruket, kalking av vassdrag og som kalktilskudd i kraftfor og hønsefor. Skjellsand kan også brukes til etablering av kunstige sandstrender. De største forekomstene av skjellsand finnes gjerne i strømrike områder, på dyp mellom 10-30 meter. Skjellsand, sand og grus på havbunnen regnes som en ikke-fornybar ressurs innenfor overskuelige tidsrammer. Det er en pågående kartlegging av bl.a. bunnforhold gjennom programmet MAREANO som vil være et grunnlag for en bærekraftig utnytting av sand og grus på havbunnen.

Skjellsand er en naturtype som har betydning som gyte- og oppvekstområde for fisk og skalldyr. Ved utnyttelse av skjellsand som ressurs, bør en vurdere samfunnsnytten (for eksempel kalking som miljøforbedrende tiltak) opp mot miljøkostnaden (varig tap av ikke-fornybar naturressurs).

Gjennom KU er tiltak vurdert å ha positive konsekvenser for næringslivet og dermed god lokal samfunnsnytte. Området som er avsatt ligger like i utkanten, øst for Risøyrenna, et område som har regelmessige farledstiltak med utdyping. I tillegg vurderes skjellsandområdet her å ha stor omskifting og akkumulering av tilført skjellsand, fra de store skjellsandbankene langs hele østsiden av Andøya. Lokalt kan derfor ressursen og uttak tilnærmet regnes som fornybar.

Andøy kommune har i forbindelse med konsesjonssøknad fra næringsaktør, bedt om at tre omsøkte lokaliteter for skjellsanduttak utredes. Nordland fylkeskommune anbefaler at utredningen ser på et større område som også inkluderer tidligere gitte konsesjoner i området.

Avsatt område inkludere alle de tre omsøkte konsesjonene og ligger i hovedsak i Andøy kommune og en liten del av østlig areal, ligger i Sortland.

6.8 Friluftsområder (VFR/ SOSI 6700)

Friluftsområder i sjø og vassdrag er områder der friluftsliv er det sentrale og gis fortrinn i bruken av sjøen/vassdraget og eventuell tilhørende strandsone. I et friluftsområde vil rettsvirkningen etter planen innebære at tiltak som vil være til ulempe for formålet ikke er tillatt, for eksempel bøyer og lignende, ikke kan plasseres der.

Sjøområder i tilknytning til friområdene vest for Andenes og et område som ligger innenfor området til Reguleringsplan for Bleik er vist til friluftsområde i sjø. Vannstrengen til det verna vassdraget Åelva, som er omfattet av verneplan IV for vassdrag, er også vist til dette formålet.

6.9 Farled (VFA / SOSI 6200)

Farledsområder er trafikkareal, og skal forbeholdes eksklusivt til sjøfart. Det skal ikke være ankringsarealer innenfor området. Farled i denne planen omfatter kun Sortlandssundet i Sortland kommune. Her er seilingsled angitt for vann/sjøtransport i trange og trafikkerte farvann hvor det er viktig at skipsfart har prioritet. Øvrige farleder i planen er visualisert ved å kartfeste farleder (SOSI 1161) iht. Kystverkets database.

6.10 Samferdsel og tekniske anlegg (Farled / SOSI 1161)

Ivaretakelse av farled er i planforslag håndtert ved bruk av linjesymbol for samferdsel. Dette er valgt for å gi bedre oversikt og lesbarhet i plankart. Løsning er valgt i samråd med Kystverket.

Som hovedregel gjelder farledsareal 500 meter utstrekning hvor samferdselslinje utgjør midtpunkt. Samferdselslinje for farled omfatter viktige områder for båttrafikk, inkludert sjøareal i havner og fiskerihavner.

6.11 Hensynssoner

Hensynssoner viser til hensyn og restriksjoner som har betydning for bruken av et område, i tillegg til og uavhengig av hvilket arealformål som gjelder i et område. Det kan knyttes bestemmelser til hensynssoner, herunder forbud, som er nødvendig for å avverge skade og tap. Det kan også gis retningslinjer om hvilke hensyn som skal vektlegges ved praktisering av annen lovgivning så langt kommunen er tillagt myndighet etter vedkommende lov. Områder med fare, risiko eller sårbarhet avmerkes i planen som hensynssoner.

6.11.1 Sikrings- og faresoner (PBL § 11-8 a)

H190 Sikringssoner og restriksjonsplan omfatter innflyvningsområder fastsatt av Avinor, knyttet til Stokmarknes lufthavn og Andenes lufthavn.

H290 Hensynssone for støy. Området er avsatt som støysone. Gjelder området omkring steinbrudd i Bø kommune.

H310 rasfare som stein-, snø- eller jordras. Hensynssonen er basert på NVEs aktsomhetskart og nærmere analyser kan avklare graden av fare. Det tillates ikke nye tiltak innenfor slik hensynssone før faren er avklart og eventuelt nødvendig avbøtende tiltak er etablert.

H320 Hensynssone for flomfare. Sone viser aktsomhetsområder for flom, havnivåstigning og stormflo og er brukt til å angi faresoner innenfor byggeområder og sjøområder der det tillates spredt bebyggelse og anlegg.

Hensynssone for skytebane H360. Sonen viser hensynssone for oppskyting av raketter, Andøy Spaceport. Det kan ikke tillates faste anlegg i sjø, som akvakulturanlegg.

Hensynssone høyspenning H370 Sonen viser høyspenningskabel i sjø.

H380 Forsvarets øvingsfelt. Det tillates ikke nye tiltak innenfor slik hensynssone før faren er avklart og ev. nødvendig avbøtende tiltak er etablert.

6.11.2 Områder med særlig hensyn (PBL § 11-8c)

Omfatter områder hvor det skal tas særlig hensyn til angitt interesse. Aktuelle hensyn er:

H530 Friluftsliv viser områder hvor friluftsliv skal gis prioritet.

H560 Naturmiljø viser områder hvor naturmiljø har prioritet.

H520 Hensyn til reindrift Områder angir hensyn flyttleier for reindriftsnæringen.

H570 Kulturmiljø Innenfor hensynsonen har kulturmiljø prioritet. Videreført områder som er avsatt til kulturmiljø fra gjeldende arealplaner.

H590 Sikring av mineralressurser Hensynssone med særlig hensyn til mineralressurser med tilhørende retningslinje.

6.11.3 Soner for båndlegging (PBL § 11-8 d)

Områder som er båndlagt i påvente av vedtak etter pbl. eller andre lover, eller som er båndlagt etter slikt rettsgrunnlag. Aktuelle soner er:

H710 Soner båndlagt i påvente av vedtak etter pbl. Det kan ikke gis tillatelse til tiltak i områder som er i strid med det rettsgrunnlag området er båndlagt etter.

H720 Hensynssoner for båndlegging etter lov om naturvern/naturmangfold

H730 Båndlegging etter lov om kulturminner

H740 Båndlegging etter annet lovverk. Hensynsoner for høgspenntrasé og hensynssoner forsvaret / militær aktivitet.

6.11.4 Bestemmelsesområder (juridisk bindende)

 # Låssettingplasser – Fiske. Angir områder avsatt til låssetting. Er avsatt som bestemmelses områder innenfor formål fiskeri.

7 Konsekvensutredninger og ROS-analyse

Det interkommunale plansamarbeidet om Kystsoneplan Vesterålen skal resultere kommunedelplaner for sjøområdene i hver av de medvirkende kommunene. Kommunedelplaner skal alltid konsekvensutredes, jmf Pbl § 4-2. For overordnede planer kan konsekvensutredningen begrenses til å redegjøre for virkningene planen kan få på et overordnet nivå.

Konsekvensutredningen skal bare omfatte de delene av planen som fastsetter rammer for fremtidig utbygging og som samtidig innebærer endringer av den gjeldende planen.

Konsekvensutredningen skal:

- beskrive hvilke virkninger av utbygging av nye områder eller vesentlig endret arealbruk i utbygde områder kan få for miljø og samfunn
- gi en vurdering av virkningene av de samlede arealbruksendringene i planen
- redegjøres for hvilke forhold som skal avklares og belyses nærmere i senere regulering av områdene

7.1 Metode

Siden kommunedelplaner er overordnede planer, er konsekvensutredningen på et overordnet nivå. Nøyaktighet og detaljnivået er tilpasset plannivået. Utredningen er knyttet til de arealene hvor det foreslås ny arealbruk.

Planforslaget legger opp til 68 nye (eller endrede) tiltak som er utredet.

Oppbygging av konsekvensutredningen bygger på Miljøverndepartementets veileder om konsekvensutredninger av kommuneplanens arealdel.

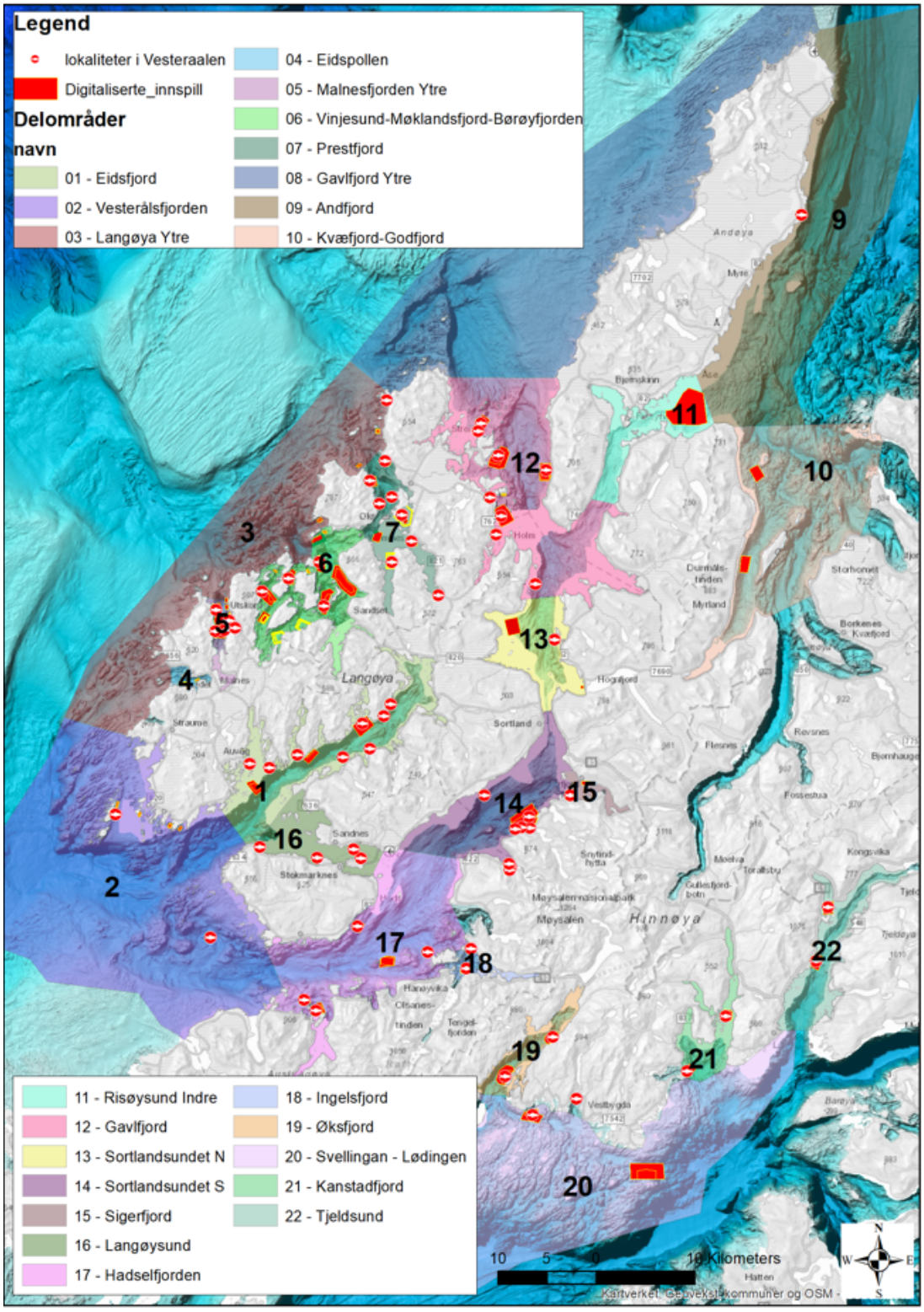
For detaljert metodebeskrivelse se vedlegg 3 konsekvensutredninger.

7.2 Delområder og sumvirkninger

For å gjøre vurderinger av samlet virkning til alle tiltak i planen, er det valgt en framgangsmåte med inndeling i delområder. Delområdene utgjør geografiske enheter hvor alle tiltak innenfor delområdet blir vurdert samlet for hvert tema, slik de er definert i de enkelte KU-ark.

Delområdene er utvalgt med utgangspunkt i inndeling fra fjordkatalogen (Vann-nett), som har inndelt fjord- og kystfarvann i vannforekomster. Dette er en etterprøvbar enhet som brukes i vannforvaltningen. Inndelingen i vannforekomster variere i størrelse og omfang. Det er derfor gjort en generalisering hvor det er slått sammen flere vannforekomster til større enheter – delområder. Generaliseringen er skjønnsmessig vurdert i hvert enkelt tilfelle. Se figur 7-1.

Framgangsmåten skal bidra til å gi en bedre oversikt og videre grunnlag for å fastsette samlet virkning av alle tiltak – både tiltak som er kommet inn som innspill i planprosessen og videreføring av gjeldende arealformål.



Figur 7-1. Delområder som grunnlag for vurdering av sumvirkninger. Delområder er utledet fra inndeling av vannforekomster (Vann-nett)

7.2.1 Framgangsmåte delområdevurdering

Mal og temainndeling er lik som for KU-matrisen til enkelt-tiltak. Beskrivelsen i delområdevurderingen gjøres for temaene som helhet gjennom hele delområdet. I mange delområder er vurderingene tilnærmet like som i de enkelte KU-ark, mens KU-grad for hvert tema er vurdert med bakgrunn i samlet påvirkning på delområdet som helhet. Det vil derfor kunne være enkelttiltak som er vurdert med stor negativ påvirkning, mens tema på delområdenivå er vurdert til middels negativ.

7.2.2 Videre bruk og sammenheng i medvirkningsprosess

Når så alle delområder og sumvurderinger er gjennomført – tas dette tilbake til KU for enkelt-tiltakene og det er vurdert om delområde-resultatet gir innvirkning på konsekvensgrad til det enkelte tiltak.

Dette var del av siste fase av konsekvensutredningene, hvor også ressursgruppene og arbeidsgruppene, samt myndighetsparter har gitt sine innspill til foreløpig resultat.

8 Planforslagets virkninger for miljø og samfunn

Resultatet fra evaluering av sumvirkninger på delområdenivå er videre bearbeidet og legges til grunn for vurdering av samlet virkning etter naturmangfoldloven §8-12 og som støtte til vurdering av planens påvirkning på økosystem og samlet belastning.

For innsyn i kilder og kunnskapsgrunnlag, se kartportal; Kystsoneplan Vesterålen

8.1 Risiko og sårbarhet

Områder med fare, risiko eller sårbarhet er avmerket i planen som hensynssone, jf. pbl. § 11-8 og § 12-6. Dessverre er ikke datagrunnlaget for skredfare ut i sjø tilstrekkelig. Det bør derfor også utvises aktsomhet ved etablering i områder som ligger nært bratt og skredutsatt terreng, selv om det ikke er markert som hensynssone.

En del virksomhet i sjø innebærer fare for akutt forurensning. Planforslaget legger til rette for virksomhet som fører til økt skipstrafikk i området. Beredskap knyttet til akutt forurensning bør derfor økes tilsvarende, og konkrete vurderinger knyttet til beredskapen bør adresseres i senere planfaser.

Ekstremvær, med vind, bølger eller isgang, kan medføre skader på oppdrettsanlegg, båter og bebyggelse langs stranden. Skader på oppdrettsanlegg kan forårsake fare for rømming av fisk, men også fare for helse og sikkerhet hos de som jobber på anleggene. Havarerte anlegg kan også i ytterste fall være til fare for skipstrafikk. Klimaendringer kan føre til mer ekstremvær, men en større risiko for økt fare er at anlegg i større grad legges i eksponerte farvann enn tidligere. Ift. dimensjonering av anlegg, anleggsfortøyninger og arbeidstakeres sikkerhet, vil det reguleres av andre lovverk og forskrifter (NYTEK-forskriften, arbeidsmiljøloven osv.). Det forutsettes derfor at anleggene dimensjoneres i forhold til vær-, bølge- og strømbelastning på de enkelte lokalitetene.

Faste installasjoner og skipstrafikk er uforenelig. Det er derfor lagt stor vekt på ikke å legge arealer for faste installasjoner i konflikt med viktige farleder og hvit sektor. Skipstrafikk skjer likevel i stor grad også utenom farleder og rent farvann. Vesterålen har stor aktivitet med fritidsfiske, småbåttrafikk og friluftsliv på sjø. Med en økende tetthet av faste installasjoner i sjø er det viktig å ivareta øvrig ferdsel utenom fastsatte farleder.

Det er derfor viktig at faste anlegg merkes riktig, og i tråd med forskrift om farvannsskilting.

8.1.1 Vurdering av planens virkning for risiko- og sårbarhet

Kommunene mener at revidert kystsoneplan i tilstrekkelig grad har vurdert hensynet til samfunnssikkerhet og sårbarhet.

8.2 Naturmangfold

- ***Vannmiljø og bunntopografi***

Bunntopografi: Det typiske for Vesterålen er en bunntopografi som er åpen, brede fjordløp eller sund, og en god kontakt og nærhet mot åpent hav. Det er kun enkelt smale og dype fjordbotner, i hovedsak rundt Hinnøya, og et område i Sortland med Eidsfjord som skiller seg ut med en grunn fjordbotn og flere grunne sidefjorder. Fjord- og sundlandskapene munner de aller fleste steder ut imot storhavet og hvor bunntopografien av de ytre kyststrøkene, er knyttet til strandflateplattformen som strekker seg rundt de ytre øyene og utgjør grunnlaget for de store fiske- og gyteområder her. Karakteristisk for de ytre områdene er åpen skjærgård som i Bø, Øksnes og Svellingflaket i Lødingen.

Vannmiljøet er preget av bunntopografiens åpne og breie karakter og en konstant påvirkning av de store havstrømmene fra storhavet på yttersida. Dette gir et vannmiljø som gjennomgående har god økologisk tilstand. Det er enkelte fjordområder som har utfordringer med autrofiering fra avrenning i landbruket og dels utslipp fra oppdrettsanlegg, som delområde 1 Eidsfjord og delområder 5 Malnesfjorden. Her er det knyttet usikkerhet til planforslagets samlede påvirkning av økologisk tilstand. Med denne bakgrunn er det samlet ikke tilrettelagt for økt omfang av oppdrett i delområde 5. I delområde 1 er det gjennomført en strukturendring slik at det til tross for usikkerhet, kan anbefales ett nytt akvakultuområde i den ytre del av delområdet.

Samlet for hele planområdet er planforslagets samlede virkning på vannmiljøet vurdert til å ha liten konsekvens.

- ***Marine naturtyper***

De marine naturtypene i delområdene variere veldig i forhold til omfang og størrelser mellom de ytre kyst- og fjordområdene til de mindre gruntvannsmiljø i indre fjordpoller og fjærsoner.

Typisk for delområdene med åpen eksponering mot storhavet, med stor vannutskiftning og sterke strømforhold, er store og sammenhengende tareskoger med lommer av skjellsandområder. For delområde 2, 3, 8, 9 og ytre deler av 17, ligger disse naturtypene i veksling langs hele kystlinjen og med viktig og svært viktig verdi. I delområde 20 – Svellingflaket, dominere skjellsandområder i den grunne skjærgården og hvor tareskogen tiltar i møte med dypet mot Vestfjorden. Langs land i disse ytre delområdene ligger større felt med bløtbunnsområder.

I sidefjordene med de indre fjordpollene er grunne fjorder med naturlig lavt oksygeninnhold i bunnvannet og er viktige naturtyper. De grunne strandflatene med poller og grunntvannsområder har flere forekomster med *viktige og svært viktige* naturtyper som i delområde 12. Her er typisk viktige og svært viktige områder med bløtbunnbunn særlig omkring Giseløya og Alsvåg. I delområde 22, Tjeldsund finner vi lokalt viktige forekomster av ålegrassamfunn.

Naturtypene i de ytre kystområdene er store og sammenhengende og i et vannmiljø med store strømhastigheter og kontinuerlig vannutskifting, som gjør dem robuste og med god evne til å absorbere eventuelle utslipp fra planlagte tiltak.

Grunntvannsområdene og fjordpoller kan være mer sårbar for eutrofiering, med opphoping næringssalter i stillestående vann. Disse områdene er ikke aktuell eller egnet for oppdrett eller taredyrking, men kan ligge i influensområdet fra vurderte tiltak. For helt nye tiltak er det anledning til å gi bestemmelser som kan sikre og ivareta eventuell påvirkning mot slike sårbare miljø. Det er i samråd med aktører derfor for enkelte nye tiltak, knyttet til marine arter, gitt bestemmelser om tilnærmet lukket anlegg, såkalt semilukkende anlegg. Se også kap 6.

Samlet for hele planområdet er planforslagets samlede virkning på naturtypene, vurdert til å ha liten negativ konsekvens.

- ***Arter og bestander***

For vurdering av påvirkning og konsekvens for arter og bestander er det tatt utgangpunkt i naturbase sine registeringer av arter med stor nasjonal forvaltingsinteresse. Det er sett på bestander av fugleliv, pattedyr og verdifull kystvegetasjon. Planforslagets påvirkning er her vurdert i forhold til tiltakenes plassering og nærhet til registeret arter og sumvirkning av alle tiltak i et delområde.

Verdifull kystvegetasjon er i liten eller ingen grad påvirket av tiltakene. Viktige fugleområder og leveområder for pattedyr kan bli påvirket av nye tiltak eller samlet omfang av tiltak i et delområde eller leveområde for artene rundt de enkelte tiltak.

Fuglearter og pattedyr er relativt likt representert, gjennom planområdet og de enkelte delområder. Typisk er sjøfugl med stor nasjonal forvaltingsinteresse, som er representert i de aller fleste av delområdene. Av sjøpattedyr er det registrert nise, oter og sel.

Det er lite kunnskap og data på hvordan sjøfugl blir påvirket av nye tiltak i sjø. [7]. De få norske og utenlandske studiene som er gjennomført, viser at forstyrrelser både i etableringsfasen og driftsfasen kan påvirke både fugler og marine pattedyr negativt. Den viktigste faktoren synes ifølge noen av studiene å være at artene fortrenges fra sine optimale områder, enten disse er for næringssøk, myting, hekking/yngling eller kvile/overnatting.

Planforslag legger til rette for nye arealformål til 16 lokaliteter. Lokalitetene er spredt fra Hadselfjorden, langs ytre kyst i Øksnes og Bø og i Andfjord / Godfjord. For enkelte delområder gir de nye lokalitetene en større tetthet i arealbruken og mulig negativ konsekvens for sjøfugl. Dette er særlig aktuelt for delområde 6 og 7 i Øksnes og Bø. Samtidig er det i disse områdene det er flere tiltak som ikke anbefales lagt inn i plankartet. I øvrig del av planforslaget er arealpresset mindre og leve- og influensområdene for sjøfugl og sjøpattedyr er store og som dermed gir liten negativ konsekvens.

Samlet for hele planområdet er planforslagets virkning på arter og bestander vurdert til liten negativ.

- ***Gyte- og oppvekstområder***

For fiskeridata er det benyttet fiskeridata fra Fiskeridirektoratet. Som del av planarbeidet og planprosess har Fiskeridirektoratet gjennomført en oppdatering av alle fiskeridata i planområder. Det er gjennomført nykartlegginger og intervjuer med fiskere og Nordland Fiskarlag og de lokale Fiskarlagene (se kapittel 4.5).

Registeringene er gjennomført for hele planområdet. For de enkelte delområder og tiltak variere omfang av de registrerte gyte- og oppvekstområder. De største gyte- og oppvekstområdene er knyttet til store sammenhengende felt for torsk fra delområde 2 Vesterålsfjorden og videre langs hele yttersiden opp forbi Andøya. I enkelte indre fjordområder er det gyteområde for kysttorsk, sild, uer og sei.

Langs østsiden av Andøya, knyttet til de store tareskogene, er det sammenhengende gytefelt for rognkjeks. Gyteområder for kartlagt kysttorsk er kun registrert i delområde 10, i Godfjord.

Planforslaget legger til rette for tre nye tiltak som har direkte konflikt mot gyte- og oppvekstområder. Alle tiltak ligger helt eller delvis over et gytefelt. Disse er likevel anbefalt og legges fram i planforslag på bakgrunn av en helhetlig vurdering i de enkelte tiltaks plassering og påvirkning i delområdet, og omfang i størrelse på de aktuelle gytefeltene.

Øvrige nye tiltak i planforslag ligger ikke i direkte konflikt, men i mulig influens- / nærsone til større gytefelt. Samlet har planforslag vurdert sumvirkning av gjeldendene / eksisterende anlegg og nye anlegg sin samlende påvirkning mot de enkelte delområder. I planforslaget er det gjennomført flere justeringer og i enkelte delområder tatt ut tidligere avsatte akvakultur formål, som ikke er i bruk.

Planforslaget legger til rette for oppdrett på nye marine arter, hvor aktørene planlegger oppdrett av torsk. Det er usikkerhet til hvordan torskeoppdrett vil kunne påvirke gyte- og oppvekstområder for villtorsk. Det er derfor stilt særskilte krav til anleggsutforming og konsekvensutredning ved konsesjonssøknad – lokalitetsavklaring.

[7] https://www.nina.no/Aktuelt/article/article/kunnskapsmangel-om-pavirkning-fra-havbruk

I sammenheng med forhold registrert for tema vannmiljø og bunntopografi, vurderes samlet belastning mot gyte og oppvekstområder som liten til middels negativ for planforslag.

- ***Verneområder***

Verneområder i planområdet er representert i 8 av de 22 delområdene og her i nærhet av planlagte nye, tiltak eller eksisterende akvakulturområder. Vernestatus er naturreservat i sju av delområdene og et landskapsvernområde. Enkelte av delområdene har flere naturreservat.

Verneformålene er i hovedsak verdifulle kystområder med viktige hekkeområder for sjøfugl. I delområde 11 og 12 er verneformålet viktige våtmarksområder, med tilknyttede hekkelokaliteter for våtmarksfugl.

Det er ingen planlagte tiltak som ligger i direkte konflikt mot verneområder eller påvirker verneformålet.

Samlet for hele planområdet er planforslagets virkning på verneområder vurdert til liten negativ.

- ***Vassdrag for anadrom fisk***

Det er ingen nasjonale laksevassdrag i planområdet. I alle delområder og i nært influensområde til planlagte tiltak i planforslaget, er det registrerte vassdrag for anadrom fisk, ørret og/ eller laks. Vassdragene har ulik grad av bestandvurdering, men hvor noen er tilstandsvurdert til dårlig/svært dårlig og enkelte vassdrag er kategorisert som truet.

Planforslaget har KU-vurdert enkelte tiltak til svært negativ konsekvens og disse er anbefalt tatt ut av planforslaget. Dette gjelder tiltak i delområde 6 og i delområde 10.

Med anbefalingene som er gitt i planforslaget med vurdering av sumvirkning for gjeldende og nye tiltak, er samlet belasting for tema vurdert som liten til middels negativ.

8.2.1 Vurdering av samlet belastning for naturmangfold og vurdering av kunnskapsgrunnlaget jf. naturmangfoldloven § 8-9.

Av 68 tiltak, som har vært KU-vurdert, er 7 lokaliteter gitt stor negativ konsekvens og 12 lokaliteter middels negativ konsekvens for naturmangfold. Av disse er 7 lokaliteter tatt ut av planforslaget.

Som del av sumvirkningsvurderingene på delområde-nivå, er i tillegg, til sammen 22 eksiterende tiltak / formål vurdert. Av disse er 9 av eksisterende formål tatt ut av planforslag.

Samlet belastning av planforslaget er vurdert til å gi liten negativ konsekvens for naturmangfold.

Vurdering av kunnskapsgrunnlaget:

Kommunene vurderer at det gjennom arbeidet er henvist til vitenskapelige faktagrunnlag, nasjonale datasett på naturmangfold, og erfaringsbasert kunnskap gjennom intervjuer og oppdaterte kartlegginger, samt kunnskap sammenstilt i planbeskrivelse og konsekvensutredninger. Dette er vurdert å være tilstrekkelig i forhold til vurdering av risiko for skade på naturmangfold. Kunnskapen og verdiene påvist gjennom konsekvensutredninger og analyser er vurdert til å være godt dokumentert for kommuneplan-nivå.

Kommunene finner at saken er tilstrekkelig opplyst, jf, naturmangfoldloven § 8. Føre-var prinsippet er vurdert i tiltaksanalyser og har kommet til anvendelse for nye tiltak med avsetting av formål for oppdrett av marine arter, jf. naturmangfoldloven § 9.

8.3 Friluftsliv

For Nordland fylke og alle kommunene i Vesterålen er det gjennomført kartlegging av viktige friluftsområder. I planprosessen har ressursgruppe for natur- og friluftsliv gitt innspill på aktuell bruk og verdier i planområdet. Friluftsliv utøves i alle delområder og det er registrert viktige til svært viktige friluftsområder gjennom hele planområdet.

Planforslaget har i enkelte delområder anbefalt avbøtende tiltak, med anleggsjusteringer, for å sikre fri ferdsel for friluftslivet. Flere delområder har gjennomgått en opprydding i formål, utfasing av formålsområder og justering av formål og ankringsområder. Samlet har dette gitt en større forutsigbarhet for øvrige ferdsel og bruk.

Det er avsatt flere nye formål for taredyrking, i Bø og Øksnes. Overflate-arealene er til dels store, men tareanlegg har relativt lite ferdsel og bevegelse med båter rundt anleggene. Først og fremst vil friluftslivet bli påvirket visuelt i form av blåser i sjøen. Kajakkpadling og annen aktivitet i sjøen vil ikke bli vesentlig hindret av tiltakene.

8.3.1 Vurdering av samlet belastning friluftsliv

Ved sumvirkningsvurdering av alle tiltak, nye og eksisterende, er det to delområder, Eidsfjord og Risøysundet, som er vurdert til middels negativ konsekvens for friluftsliv. For de øvrige delområdene er det planforslaget vurdert til liten negativ konsekvens for friluftsliv.

Samlet belasting for friluftslivet er vurdert til liten negativ.

8.4 Kulturminner og kulturmiljø

Kulturminner og kulturmiljø er i planforslag og utredninger vurdert opp imot nasjonale databaser for registrerte kulturminner. I alle delområder er der enkeltminner eller større ansamling av minner knyttet til kystlinjen, mindre øyer og i skjærgården. Typiske er gravrøyser, gårdshauger, nausttufter og hustufter fra ulike tidsperioder. Enkelte steder ligger viktige og godt kjente kulturmiljø som Tinden Handelssted i Øksnes.

I tillegg er det registerte flere marinarkelogisk viktige områder, som Hanøyområdet i Hadsel (delområder 18), Stokmarknes – Børøya og Offersøy-Vestbygd i Lødingen, (delområde 20). Det er gitt fellesbestemmelser om at alle nye tiltak skal forelegge kulturminne myndighetet og Tromsø museum for uttalelse i forbindelse med søknad om tiltak / lokalitetsavklaring.

Nordland fylkeskommune påpeker også at det i flere av delområdene ligger en kulturminnetype som er nokså spesiell for regionen; gravholmer og gravøyer. Dette gjelder særlig Gavlfjorden, Børøyfjorden med Øksnes vestbygd og Vesterålsfjorden, særlig områdene innenfor Gaukværøya med Svinøya.

Ingen tiltak eller avsatte formål er i direkte konflikt med kulturminner. Enkelte steder ligger anlegg tett opp mot kulturminner på land, men har ingen direkte konsekvens.

8.4.1 Vurdering av samlet belastning kulturminner og kulturmiljø

Samlet belastning vurderes til mellom ingen og **liten konsekvens**.

8.4.2 Vurdering av samlet belastning samiske kulturminner

Samisk natur- og kulturgrunnlag

Ingen kjente spesifikke samiske kulturminner eller næringsinteresser er registrert i nærheten av noen av tiltakene i planforslaget. Se kapittel 8.9 for vurdering av samisk reindrift.

8.5 Landskap

Nordland fylke har gjennomført en egen landskapskartlegging og verdisetting av landskap gjennom hele fylket. Dataunderlaget har inndelt landskapet i geografiske og topografiske sammenhenger, og hvor kystlandskapet er klassifisert som fjordlandskap, kystslettelandskap (ytre kystlandskap med åpne strandflater) og skjærgård og øyer. I planområdet finner vi flere verdifulle landskap, både av hensyn til sammenheng med kulturmiljø og urørthet.

For delområdene er det kun delområde 1 Eidsfjord, som er vurdert til middels negativ konsekvens for landskapsbildet. Begrunnelse er omfang av både gjeldende tiltak og nye tiltak i delområdet. For øvrige delområder er konsekvens mot landskapsbildet vurdert til liten konsekvens.

8.5.1 Vurdering av samlet belastning landskapsbildet

Planforslaget legger til rette for justeringer og utvidelse av flere formålsområder for akvakultur. Utvidelsene er i hovedsak knyttet til fortøyingsarealer. Fortøyningsareal ligger under vann og er således ikke synlig og påvirker ikke opplevelsen i landskapsbildet.

I enkelte delområder er omfang av akvakulturanlegg stort og opplevelsen av anlegg gjennom landskapet kan være kontinuerlig gjennom hele delområder. Mest framtredende i landskapsbildet vil være forstasjoner. Likevel er alle tiltak reversible og kan ikke på landskapsnivå vurderes som permanente inngrep. Med bakgrunn i perioder for brakklegging vil også anleggenes påvirkning variere fra år til år.

Samlet belasting for landskap vurderes til **liten negativ konsekvens.**

8.6 Folkehelse

Tema folkehelse er her vurdert i forhold til hvordan planforslag kan påvirke nærområder som boliger og fritidsboliger med støy eller lysforurensing. Det er vurdert nærhet til anlegg, der hvor anlegg ligger mindre enn 1000 meter fra nærmeste oppholdsområder.

Av nye tiltak er det enkelte anlegg / formål for taredyrking som ligger nær bo områder. Taredyrking medfører svært begrenset støy- og lysforurensning.

Enkelt anlegg ligger mindre enn 500 meter fra nærmeste bebyggelse og kan medføre noe støy i forbindelse med anløp av forbåter og foring. Dette vil være periodevis støy, og er derfor vurdert til å medføre liten konsekvens.

8.6.1 Vurdering av samlet belastning folkehelse

Samlet belasting for folkehelse vurderes til **liten negativ konsekvens.**

8.7 Fiskeri

For fiskeri er samlet belasting vurdert i forhold til omfang av direkte arealkonflikt mellom aktive fiskeriområder og forslag til utvidelse eller nye akvakulturområder.

Områder som ligger med direkte arealkonflikt og har stor negativ konsekvens er foreslått tatt ut av planforslag. Områder med middels konsekvens er enten tatt ut av planforslag eller gitt særskilte føringer med avbøtende tiltak. Avbøtende tiltak er justering av areal, men også utfasing av nærliggende lokaliteter for slik av få mindre samlet belastning i delområdet.

I de tilfeller hvor det er middels konsekvens er det gjort avveininger mellom funksjonstap for fiskeriaktivitet, påvirkning mot naturmangfold og de aktuelle tiltak sin beliggenhet utfra strømforhold og vannutskifting.

Samlet er det sju lokaliteter som har middels negativ konsekvens, men som med avbøtende tiltak er anbefalt videreført.

8.7.1 Vurdering av samlet belasting fiskeri

Samlet belasting for fiskeri vurderes som **liten til middels negativ konsekvens.**

8.8 Akvakultur

For akvakultur er samlet belasting vurdert opp imot tetthet av anlegg innenfor delområdene, men også hvordan nytt planforslag legger til rette for økt fleksibilitet og handlingsrom både innenfor enkelt-tiltak og mellom anlegg (antall anlegg og økt mulighet for brakklegging).

For enkelt-tiltak er planforslaget vurdert å gi positiv konsekvens for akvakultur og næringsutvikling innen havbruk. Det er gjennomført en opprydding i arealbruk rundt eksisterende anlegg med utvidelse av ankringsområder, for bedre fleksibilitet i anleggsplassering. Planforslaget gir forutsigbar vekst i næringen og legger til rette for utprøving av ny teknologi, med utlegging av helt nye lokaliteter. De fleste av de nye lokaliteter legger til rette for målsetting om vekst gjennom innovasjon og teknologiutvikling.

På delområdenivå og med vurdering av sumvirkninger og samlet belastning er det enkelte delområder som kommer ut med middels negativ konsekvens. Tiltakene ligger innenfor anbefalt og stedvis innenfor minsteavstand til flere anlegg, og etablering vil kreve godkjenning av mattilsynet. Økning innenfor delområdene kan føre til økt smittepress i delområdene. For delområde 1, 6 og 7 er det derfor gitt anbefalinger om justering og utfasing av enkeltområder, samt at noen områder er anbefalt å tas ut av plan for å få ned samlet belastning.

8.8.1 Vurdering av samlet belastning for akvakultur

Samlet belasting for akvakultur vurderes som **liten negativ** med hensyn til avstand mellom anlegg**.** Utvidelse av eksisterende formål og utlegging av nye lokaliteter **vurderes som positivt** for havbruksnæringen**.**

8.9 Andre naturbaserte næringer

Planforslagets virkning mot andre naturbaserte næringer er vurdert for reindrift, jordbruk og mineralressurser.

Alle delområder har aktive jordbruksarealer i kystsonen og flere steder er det utmarksbeite på øyer og i skjærgården. Ingen av beite- og jordbruksarealene har relevant konsekvens oppimot enkelt-tiltak eller på delområdenivå.

Reindrift er knyttet til områdene som grenser opp til Hinnøya. For delområde 10 Kvæfjord-Godfjord er det flyttlei og kalvingsland registrert ca. 400 m vest for Gapøya og området vurderes å ha svært stor verdi. Støy og aktivitet i forbindelse med oppdrettsanlegget vurderes å påvirke reindrifta i noe grad. Forslått tiltak for Gapøya er tatt ut av planforslag og gir dermed ingen konsekvens for reindrifta.

Øvrige områder for reindrifta er knyttet til delområde 14, 18, 19 og 20. Ingen av planlagte eller avsatt formål er vurdert til å ha konflikt mot reindriftsnæringen.

I de områder hvor det er registrerte flyttleier i sjø (fjord og sund kryssinger), er disse avsatt og sikret i planforslag som sone med særlig angitt hensyn, i plankart og planbestemmelser.

Mineralressurser er knyttet til registerte områder med mineralverdier og eksisterende masseuttak, i delområde 4 og 7. Planforslag har ingen konsekvens mot næringen.

8.9.1 Vurderinga av samlet belasting for naturbaserte næringer

Samlet belasting for naturbaserte næringen vurderes som **ingen konsekvens.**

8.10 Reiseliv

Reiselivet i Vesterålen har kystsonen som et av sine viktigste næringsgrunnlag. Opplevelser med kystrettet aktivitet er knyttet til turistvirksomhet som turistfiske og fritidsfiske, fugle- og ørnesafari med båt, kajakkturer og kurs, dykking og hvalsafari, samt øvrig rekreasjonsopplevelser i kystsonen og utleie av sjøhus og båter.

For delområde 1 Eidsfjord og delområde 6 og 7 er det høy tetthet av oppdrettsanlegg som har en visuell påvirkning på landskapet.. Båtferdsel er et satsningsområde for reiselivet i Øksnes og Myre. Oppdrettsanlegg har en visuell påvirkning på landskapet, og det eksisterer allerede mange oppdrettsanlegg i disse delområdene.

Tiltak som er foreslått i direkte konflikt med farled og mye brukte områder for turisme er foreslått tatt ut av planforslag (delområde 6). For øvrige delområder er planforslaget vurdert til å ha liten negativ påvirkning mot reiseliv.

Samlet foreslåtte tiltak vil medføre en endring og optimalisering av arealbruken i forhold til dagens bruk. Mange av tiltakene er anlegg som allerede er i bruk. Samlet vurderes planforslaget å ikke forringe mulighetene til reiseliv og turisme utover dagens situasjon.

8.10.1 Vurdering av samlet belastning reiseliv

Samlet belasting for reiselivet vurderes som **liten negativ konsekvens.**

8.11 Ferdsel og farled

Planforslaget legger opp til ny arealbruk og justering og utvidelse av eksisterende arealbruk. Gjennom planprosess og konsekvensvurderinger er det påvist flere arealkonflikter mot avsatte farleder og påvirkning mot hvit lyssektor, samt områder med stor småbåt- og fritidstrafikk. Enkelt-tiltak med stor negativ konsekvens er enten tatt ut av planforslaget eller har blitt justert for å unngå direkte konflikt. Flere arealformål er blitt redusert i samråd med kystverket og havbruksnæringen. Alle justeringer framgår av vedlegg 3 (KU på tiltaksnivå).

På delområdenivå er det område 6 og 7 som har vært gjenstand for flest endringer og justeringer. Her er også enkelt tiltak-tatt ut av planforslaget for å hindre konflikt med farled og ferdsel.

8.11.1 Vurdering av samlet belastning for ferdsel og farled

Med bakgrunn i gjennomførte avbøtende tiltak vurderes samlet belastning på ferdsel og farled til å være **liten negativ konsekvens.**

8.12 Forsvarets interesser

Forsvaret har flere skytefelt innenfor planområdet. Størst omfang og arealbruk er delområdene rundt Andøy, 8 Gavlfjord ytre og 9 Andfjord. I tillegg er det et større felt i ytre del av delområde 2 Vesterålsfjorden og i delområde 20 Svellingan – Lødingen.

Gjennom konsekvensutredninger er et tiltak tatt ut som følge av direkte arealkonflikt mot skytefelt, i delområde 20. Planforslaget legger til rette for eksisterende skytefelt med avsetting til hensynssone for militær aktivitet; Sonen viser forsvarets skyte- og øvingsfelt.

8.12.1 Vurdering av samlet belastning for forsvarets interesser

Samlet belasting for forsvarets interesser vurderes **som ubetydelig**.

8.13 Mudring og dumping

Det er kun delområder 11, Risøysund, hvor det er kjent kunnskap for regelmessig mudring for farled. Det er ikke avsatt områder for dumping i planforslag. I delområde 11 er det avsatt et område for skjellsanduttak. Aktivitet og arealbruk vil ikke komme i konflikt med mudring.

8.13.1 Vurdering av samlet belastning for mudring og dumping

Samlet belasting for mudring og dumping **er ingen konsekvens.**

8.14 Kommunale planer

Planforslaget er ikke i konflikt med eksisterende formål i gjeldende kommunale planer. Gjeldende arealdelplaner som går ut i sjø er revidert i nytt planforslag.

8.14.1 Vurdering av samlet belastning for kommunale planer

Planforslag har ingen konsekvens mot gjeldende kommunale planer.

8.15 Transport og infrastruktur

Temaet er ikke vurdert som del av konsekvensutredningen, siden det er svært omfattende å vurdere dette temaet for hvert enkelt tiltak. Temaet tas likevel med her, da det har stor betydning for videre regional planlegging og påvirkning mot bærekraftsmål.

Nærings- og godsstrømsanalysen for Nordland[8] (2018) viser bl.a. sjømatnæringens vegbelastning i Nordland. Dette gir samtidig et bilde av transportrutene for sjømatnæringen i Nordland. Vi viser her til figur 8-2 der godsstrømmene for sjømatnæringen i Nordland er illustrert.

Figur 8-1 viser de vegstrekningene som belastes mest av transporten generert av fiskeindustrien. Siden fiskeriene er sesongbaserte vil trafikkbelastningen være større i vinterhalvåret enn resten av året. Om lag 28 000 tonn sendes videre fra Narvik med Ofotbanen, noe som tilsvarer en ÅDT (V) på 8,1 hvis den samme mengden hadde blitt transportert på veg.

Region	Vegstrekning	ÅDT (V)
Lofoten	E10 Ramberg-Moskenes	6,2
Vesterålen	FV821 Myre-FV820 Krysset på Strand	6,9
	FV820 Krysset på Strand-RV85 Sortland	7,6
	RV85 Sortland-E10 Lofastkrysset	8,0
Ofoten	E10 Lofastkrysset- E6/E10 Krysset til Riksgrensen	12,1
	E6/E10 Krysset til Riksgrensen-E6 Narvik	7,8
Salten	RV80 Bodø-Fauske	14
	E6 Fauske-Krysset RV77 Junkerdalen	14
Helgeland	Krysset RF77 Junkerdalen-E6 Mo	13,1
	E6 Mo- E6 Drevjakrysset	14,3
	E6 Drevjakrysset-Trøndelagsgrensen	14,5

Figur 8-1 Tabellen viser vegstrekninger som er belastes mest av gods fra fiskeindustri. Kilde: Kunnskaps-Parken Nordland (2018).

[8] Nærings- og godsstrømsanalyse for Nordland. Oppdatert kunnskapsgrunnlag «Fra kyst til marked». KunnskapsParken Nordland, Nordland fylkeskommune. Oktober 2018.

Vesterålen alene generere en ÅDT på 22,5 for tall fra 2018. Det er stor sannsynlighet at foreliggende planforslag vil genere en større andel, med bakgrunn i økt slaktekapasitet og produksjonsvolum.



Figur 8-2 Godsstrømmene for sjømatnæringen i Nordland Kilde: KunnskapsParken Nordland (2018)

E10 (Hålogalandsvegen) vil i løpet av kommende periode få en betydelig oppgradering gjennom bl.a. tunnel fra Kanstadbotn. Prosjektet er omtalt i NTP 2014-2023.

Utbyggingen av Hålogalandsvegen strekker seg over 146 km og er Nord-Norges største vegutbygging i nyere tid. I første omgang bygges 86 km fordelt på både utvidelse av dagens veg, ny veg i nytt terreng og ni tunneler. Gjennom en storstilt utbygging av riksvegnettet mellom Sortland, Harstad og Evenes skal regionen knyttes tettere sammen. Prosjektet skal sikre regional utvikling og gi bedre forutsetninger for næringslivet.



Figur 8-3. Utbyggingsplaner for E10 – Hålogalandsvegen. Kilde: Statens Vegvesen.

8.15.1 Sjøtransport. Ny godsrute på sjø i Nord-Norge.

I en pressemelding fra Regjeringen.no datert 16. oktober 2020, heter det:

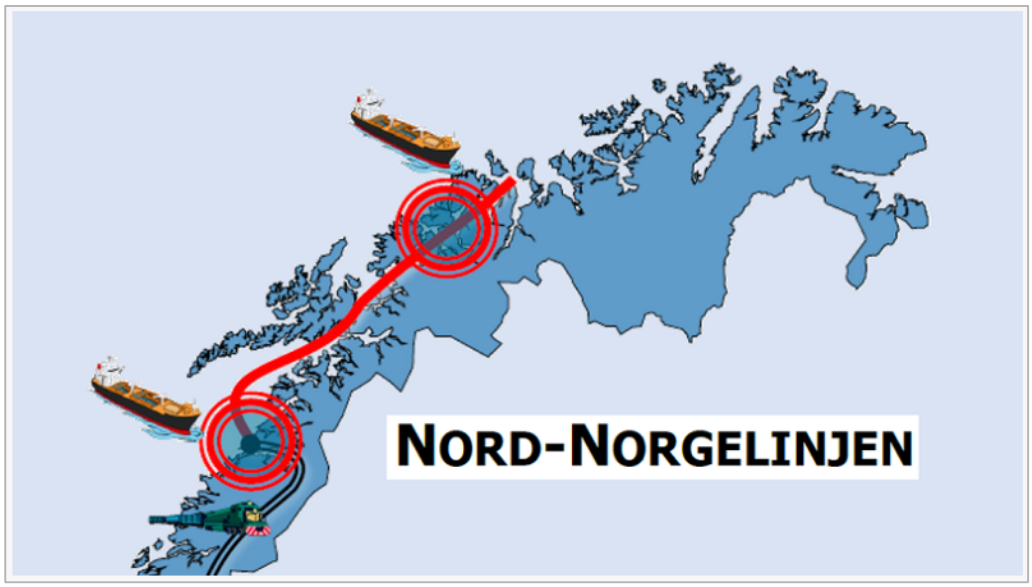
> Ny godsrute på sjø i Nord-Norge*: Kystverket har i dag gitt tilsagn om tilskudd på 41,6 millioner kroner til Nord-Norgelinjen, som er en godsrute til sjøs mellom Bodø og Tromsø. - Jeg er glad for at det fortsatt er stor interesse for insentivordningen og at tilskudd fra ordningen kan bidra til at nye og spennende sjøtransporttilbud etableres, sier samferdselsminister Knut Arild Hareide.*
>
> *Tilskuddsordningen for godsoverføring fra vei til sjø (insentivordningen) ble etablert i 2017. Kystverket har til nå gjennomført tre tildelingsrunder. I dag har Kystverket gitt tilsagn om tilskudd på 41,6 millioner kroner til Eureka Shipping Ltd sitt prosjekt, Nord-Norgelinjen. Ruten vil korrespondere med Nordlandsbanen i Bodø.*

> *- Tilskuddet er en starthjelp som reduserer risikoen ved nyetablering. Målet vårt er at de nye sjøtransporttilbudene skal være levedyktige etter støtteperioden og dermed gi næringslivet langs kysten et enda bedre transporttilbud. I tillegg er det jo slik at sjøtransporten er den transportformen som gir lavest skadekostnader for samfunnet i form av blant annet ulykker, kø og klimagassutslipp, sier Hareide.*
>
> *Insentivordningen skal bidra til å etablere nye, samfunnsøkonomisk lønnsomme sjøtransporttilbud som ikke ville blitt etablert uten støtte. Det er en forutsetning for å få tilskudd at det nye tilbudet har en nytteeffekt for samfunnet i form av reduserte klimagassutslipp og andre skadekostnader ved at godset flyttes fra vei til sjø.*
>
> *I revidert nasjonalbudsjett for 2020 ble bevilgningen økt med 25 millioner kroner, til totalt 75 millioner kroner. Regjeringen har foreslått å bevilge 31,6 millioner kroner i statsbudsjettet for 2021.*

I regjeringens pressemelding vises det også til en egen pressemelding fra Kystverket. Ifølge Kystverket vil Nord-Norgelinjen kunne ta både containere og vogntog. Ruten vil tilby tre ukentlige avganger via Lødingen og Harstad i begge retninger, og skal betjenes med et kombinert containerskip med egne kraner ombord.

Det forventes at så mye som 600 000 tonn gods kan overføres fra vei til sjø i løpet av støtteperioden på tre år. Samfunnsnytten ved overføring av disse lastene utgjør omlag 50 millioner kroner.

Ruten vil korrespondere med Nordlandsbanen i Bodø, og fungere som en forlengelse av denne til Tromsø.



Figur 8-4. Nord-Norgelinjen. Kilde; Kystverket.

9 Bærekraftsmål

9.1 FNs bærekraftsmål

Det er et effektmål for Kystsoneplanen å se planforslaget i sammenheng med FNs bærekraftmål. De 17 bærekraftmålene kan illustreres slik:



Figur 9-1. Bærekraftmålene delt inn i de tre dimensjonene miljømessig bærekraft, sosial bærekraft og økonomisk bærekraft. Kilde: FN-Sambandet

Bærekraftmålene er delt i tre dimensjoner: miljømessig bærekraft, sosial bærekraft og økonomisk bærekraft. Det er sammenhengen mellom dimensjonene som avgjør om noe er bærekraftig.

For å løse utfordringene kommunene og samfunnet står overfor er det stadig viktigere å tenke helhetlig og bærekraftig på alle nivåer i planlegging. De siste tiårene er det blitt økt fokus og forståelse for hvilken betydning arealplanlegging også har for sosial og økonomisk bærekraft.

De bærekraftsmålene som vurderes å ha mest relevans for Kystsoneplanen i Vesterålen er:

- **Bærekraftsmål 2** *utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk*

Målet er relevant for kystsoneplanen da den legger til rette for økt matproduksjon både innen havbruk og fiskeri. Mål 2, med underpkt 2.4 framholder at der:

> *innen 2030 skal sikres sikre at det finnes bærekraftige systemer for matproduksjon, og innføre robuste metoder som gir økt produktivitet og produksjon, som bidrar til å opprettholde økosystemene, som styrker evnen til tilpasning til klimaendringer, ekstremvær, tørke, oversvømmelse og andre katastrofer, og som gradvis bedrer arealenes og jordas kvalitet*

Skal kommunene i Vesterålen bidra her, vil rammebetingelser satt i kystsoneplanen spille en viktig rolle for videre utvikling og bidrag til global matproduksjon.

- **Bærekraftsmål 8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst**

Videre tilrettelegging med videreføring og revidering av gjeldende havbrukslokaliteter, nye lokaliteter for marine arter og innovative løsninger, samtidig med ivaretakelse av fiskerinæring vil gi økt sysselsetting både lokalt og regionalt. Utviklingen innen sjømatnæringen generelt og laksenæringen spesielt, har gitt distriktene en kraftig økonomisk utvikling og betydelige ringvirkninger. Det forventes en fortsatt sterk vekst i etterspørselen etter sjømatprodukter.

Kystsoneplanen samsvarer med mål 8. og er i tråd med nasjonale mål om vekst i havbruksnæringen, og satsing på nye arter.

- **Bærekraftmål 9 industri, innovasjon og infrastruktur**

Målet er relevant i forhold til at Kystsoneplanen legger til rette for innovasjon ved utlegging av arealer eksklusivt for nye arter og taredyrking. En vellykket innovasjon her kan skape betydelige ringvirkninger for en av landets og regionens viktigste eksportnæringer.

Kystsoneplanen samsvarer med mål 9. og er i tråd med nasjonale mål om vekst i havbruksnæringen, og satsing på nye arter.

- **Bærekraftmål 11 bærekraftige byer og lokalsamfunn**

Bærekraftsmål nr. 11 er relevant spesielt i forhold til situasjonen i Vesterålskommunene. Flere kommuner opplever nedgang eller stagnasjon i folketall. Dette gir en økt usikkerhet – spesielt i forhold til sysselsetting, arbeidsmarked og befolkningsutvikling.

Kystsoneplanen tilrettelegger for en videre vekst og utvikling innen sjømatnæringen. En lokal eierstruktur og satsing innen alle deler av produksjonskjeden vil være med å bygge under satsningen i kystsoneplanen.

- **Bærekraftmål 12 ansvarlig forbruk og produksjon**.

Delmål 12,2 og 12,3 er relevante i forhold til Kystsoneplanen:

> *12.2.) Innen 2030 oppnå bærekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressurser.*
>
> *12.3.) Innen 2030 halvere matsvinn per innbygger på verdensbasis, både i detaljhandelen og blant forbrukere, og redusere svinn i produksjons- og forsyningskjeden, inkludert svinn etter innhøsting.*

I havbruksnæringen produseres stadig mer mat på færre lokaliteter. Dette innebærer en langt mer effektiv matproduksjon på mindre arealer.

Kystsoneplanen tilrettelegger for en optimalisering av arealbruk i allerede eksiterende lokaliteter som gir en større fleksibilitet innenfor gjeldende areal.

- **Bærekraftsmål 13 Stoppe klimaendringene**

Målet er sentralt for kystsoneplanen dersom planforslag følges opp og bidrar til økt lokal og regional foredling oppdrett og fiskeri. Større regional produksjon av fisk vil medføre lavere eksport av ubearbeidet fisk, som igjen vil medføre en helt annen mulighet for utnyttelse av restråstoff som eksempelvis skinn, svømmeblærer og bein, samt at regional bearbeiding vil bety mindre transport av fersk, ubearbeidet fisk på vei og dermed også lavere CO2 utslipp i transportsektoren.

- **Bærekraftmål 14 livet i havet**

Målet er sentralt for kystsoneplanen der fiskeri, havbruk og sjø-og havrettet turisme er viktige bærebjelker i samfunnet. Spesielt er delmål 14.1 relevant;

> *14.1.) Innen 2025 forhindre og i betydelig grad redusere alle former for havforurensning, særlig fra landbasert virksomhet, inkludert marin forsøpling og utslipp av næringssalter.*

Kystsoneplane stiller krav om semilukkende løsninger for enkelte nye anlegg. Dette gjør at det gjennom planperioden kan høstes erfaringer som kan tas med i videre rullering av planen.

9.2 Samlet vurdering

Samlet vurderes Kystsoneplan for Vesterålen å være i tråd med FNs bærekraftsmål.